SLEZSKÁ UNIVERZITA

IDA SAUDKOVÁ

MICHAELA PŘELIÁŠOVÁ

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

Opava 2022

SLEZSKÁ UNIVERZITA

IDA SAUDKOVÁ

MICHAELA PŘELIÁŠOVÁ

Vedoucí práce: doc. MgA. Pavel Mára

Oponent práce: doc. Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D.

TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie
Obor: Tvůrčí fotografie
Opava 2022

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Zadávající ústav:	Institut tvůrčí fotografie
Studentka:	Michaela Přeliášová
UČO:	47706
Program:	Filmové, televizní a fotografické umění a nová média
Obor:	Tvůrčí fotografie
Téma práce:	T: Ida Saudková
Téma práce anglicky:	T: Ida Saudková
Zadání:	Cílem této teoretické bakalářské práce je seznámit čtenáře se životem a dílem jedné ze současných uměleckých fotografek působících na českém uměleckém poli. Práce přináší pohled na vzdělání, praxi a okolní vlivy, které formovaly její tvorbu a styl fotografování. Umožňuje nahlédnout do významných momentů jejího osobního života, například působení v rodině Saudkových. Práce představuje také několik nejzajímavějších děl a výstav umělkyně. Zdrojem informací je osobní kontakt se samotnou Idou a přístup k jejímu archivu, práce proto nabízí velice osobní a otevřený pohled na její dosavadní život a dílo.
Literatura:	Internetové zdoje. Teoretická práce - Daniel Hušťáka: Učňňovské středisko družstva Fotografia Praha od roku 1969 do současnosti. Osobní rozhovory s Idou Saudkovou.
Vedoucí práce:	doc. MgA. Pavel Mára
Datum zadání práce:	13. 6. 2022

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

.....
prof. PhDr. Vladimír Birgus
vedoucí ústavu

ABSTRAKT

Cílem této teoretické bakalářské práce je seznámení se životem a dílem české fotografky Idy Saudkové. Zaměřuje se na vlivy, které formovaly její tvorbu a styl práce, a umožňuje nahlédnout i do významných momentů jejího osobního života, například působení v rodině Saudkových. Práce představuje výběr z nejzajímavějších děl a výstav umělkyně. Zdrojem informací je především osobní kontakt s autorkou a přístup k jejímu archivu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ida Saudková, současná česká fotografie, černobílá fotografie, portrétní fotografie, kolorování fotografií, Samuel Saudek, Jan Saudek, Vladimír Franz

ABSTRACT

The aim of this theoretical bachelor's thesis is to get acquainted with the life and work of one Czech photographer Ida Saudková. It focuses on the influences that shaped her work and work style and provides insight into important moments in her personal life, such as working in the Saudek family. The work presents a selection of the most interesting works and exhibitions of the artist. The source of information is primarily personal contact with the author and access to her archive.

KEYWORDS

Ida Saudková, contemporary Czech photography, black and white photography, portrait photography, color photography, Samuel Saudek, Jan Saudek, Vladimír Franz

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze citované zdroje, které uvádím v bibliografických odkazech.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji za odborné vedení bakalářské práce doc. MgA. Pavlu Márovi za čas, nervy i trpělivost, jež mi věnoval. Děkuji Idě Saudkové, bez níž by tato práce nevznikla, a všem dalším, kteří se jakýmkoli způsobem podíleli na přípravě mé práce.

SOUHLAS

Souhlasím se zveřejněním v Univerzitní knihovně Slezské univerzity v Opavě, v knihovně Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na webových stránkách Institutu tvůrčí fotografie FPF SU v Opavě.

Michaela Přeliášová
V Havířově dne 30. 04. 2022

© Michaela Přeliášová 2022
Institut tvůrčí fotografie
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
Slezská univerzita v Opavě

OBSAH

PŘEDMLUVA - 7 -

DĚTSTVÍ - 10 -

CESTA K FOTOGRAFII - 12 -

VZDĚLÁNÍ - 16 -

PRVNÍ ZAMĚSTNÁNÍ - 23 -

ŽIVOT U SAUDKŮ - 25 -

VE SVOBODNÉM POVOLÁNÍ - 36 -

TVORBA - 44 -

VÝSTAVY - 53 -

PŘEHLED VÝSTAVNÍCH ČINNOSTI - 62 -

SOUČASNÝ ŽIVOT - 64 -

ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE - 68 -

ZÁVĚR - 69 -

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA - 70 -

PŘÍLOHA - 91 -

JMENNÝ REJSTŘÍK - 92 -

SEZNAM ZKRATEK - 93 -

UŽITÁ LITERATURA A ZDROJE - 94 -

PŘEDMLUVA

S výběrem tématu své teoretické bakalářské práce jsem měla jasno od samého počátku. Rozhodla jsem se pro téma, které mi bude blízké a díky němuž poznám osobnost a současně člena své vzdálené rodiny. Autorku, která je v umělecké sféře mým vzorem.

Na den, kdy jsem se poprvé dozvěděla, že máme v rodině známou osobnost, si dodnes vzpomínám. Bylo to v době prezidentských voleb roku 2012, kdy kandidoval na místo prezidenta České republiky prof. JUDr. Vladimír Franz[1]. Pamatuji si slova mojí mamky, která řekla: *„Že by moje sestřenice byla první dámou?“*.[2] Tehdy jsem zjistila, že jedna z maminčiných sestřenic je přítelkyní známého potetovaného výtvarníka a profesora. Ale zároveň, že je Ida Saudková i známá fotografka.

Tři dámy v zrcadle, zleva Jana Blaschke, Ida Saudková a Lenka Přeliášová, 2015, foto: Michaela Přeliášová

[1]**Vladimír Franz:** (* 25. května 1959, Praha) je český hudební skladatel, výtvarník, vysokoškolský pedagog a příležitostný publicista, básník a dramatik. Od počátku 80. let skládá scénickou hudbu, za niž získal řadu ocenění. Věnuje se rovněž volné hudební tvorbě a kompozici hudby filmové, televizní a rozhlasové. Druhou základní oblast jeho umělecké činnosti představuje tvorba výtvarná. Od roku 1991 působí jako pedagog na Divadelní fakultě AMU a od roku 2016 na Univerzitě J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. V roce 2012 se stal kandidátem do voleb na úřad prezidenta České republiky. Pozornost českých i světových médií zaujímá především svým nezvykle rozsáhlým tetováním.

[2] **Lenka Přeliášová**

Idu Saudkovou jsem měla čest potkat osobně jen párkrát. Poprvé jsme ji navštívily s mojí mamkou a starší sestrou při návštěvě Prahy pár let po kandidatuře. Domluvili jsme si s Idou osobní setkání. Byla jsem tenkrát nedočkavá a těšila jsem se, až poznám člověka ze světa známých osobností. Nevěděla jsem, koho mám očekávat a jak se chovat před známou fotografkou. Měla jsem vytvořenou představu o osobě, kterou ten den poznám. Ale žena, která na nás začala mávat, neodpovídala mým představám ani v nejmenším. Ida, v pruhovaných mini šatech lemujících její postavu, překrytých tričkem a s pruhovanými, barevnými legínami, nás přivítala s otevřenou náručí. Její pozitivní nálada mě natolik překvapila, že jsem ztratila řeč. Byla mnohem příjemnější a otevřenější, než jsem od známé osobnosti čekala, a poznat ji aspoň na moment bylo pro mne velkou ctí.

Vzala nás do svého bytu na Smíchově. Bydlí v jedné z postarších budov s krásnými dřevěnými parketami, vysokými stropy, bílými dřevěnými okny a s dvoukřídlými dveřmi. Byt byl plný velmi vkusného nábytku a úžasných pestrých barev. Zasvětila nás, jak v kuchyni vyvolává fotografie, a také vyzvala mě i moji sestru, abychom se staly na chvilku jejími modelkami. Vzpomínám si, jak nás oslepovala světla jejího domácího ateliéru a ozývala se závěrka jejího svitkového fotoaparátu. V té době jsem chodila na Střední uměleckou školu v Ostravě[3] a měli jsme za úkol nafotit dokument na téma rodina na kinofilmový přístroj. Samozřejmě jsem měla fotoaparát při sobě a díky němu jsem nafotila pár fotografií, které zde přikládám. Jsou stálou vzpomínkou na den, který se mi vryl do paměti.

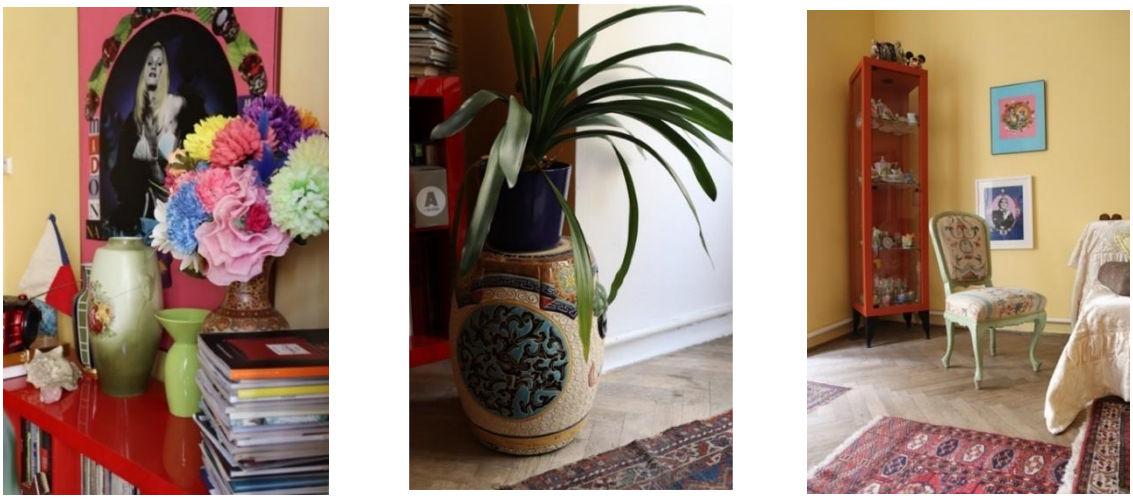

Byt Idy Saudkové na Smíchově, 2022,
foto: Michaela Přeliášová

[3] **Střední umělecká škola v Ostravě**: je příspěvková organizace a střední odbornou školou s výtvarným zaměřením. Škola vznikla v roce 1990 jako první výtvarně zaměřená střední škola na Ostravsku.

Proto jsem se rozhodla pokusit se zachytit její život a tvorbu jako téma své teoretické bakalářské práce. Chci o člověku, ve kterém mám vzor, zjistit co nejvíce informací a současně načerpat inspiraci pro vlastní umělecký rozvoj a tvorbu. Jsem vděčná, že mohu být blíže k někomu, se kterým mám hodně společného, a můžu spojit dvě věci v jeden velký důležitý celek.

Jana Blaschke, Lenka Přeliášová a Michaela Přeliášová, 2015, foto: Ida Saudková

DĚTSTVÍ

Spojitost mezi mou rodinou a fotografkou Idou Saudkovou má velmi krátkou historii. Začíná se odehrávat krátce po druhé světové válce, kdy se v roce 1946 Emilia a Vladimír Burešovi (prarodiče Idy a mé mamky) přestěhovali z tehdejšího malého městečka Sofiyivka[4] do Československé republiky. Usídlili se na západě Čech v Chebském okrese ve vesničce Plesná u Chebu. Tomuto manželskému páru se narodili čtyři synové: Vladimír, Miroslav, Jiří a Oldřich. Všichni vyrůstali a trávili své mládí v Plesné, ale později se tři z bratrů odstěhovali do blízkého města Chebu.

Jiří Bureš nalezl práci se svým mladším bratrem Oldřichem u Československých státních drah[5] v Chebu. Roku 1966 si vzal Gertu Prudlovou, která mu později porodila dvě děti. Prvorozeného syna Jiřího a dceru Lenku, mou maminku.

Druhý nejstarší syn Miroslav pobýval delší dobu v Plesné a často jezdil na čundry se svými přáteli. Neměl stálé zaměstnání, až skončil jako hasič v Západočeském divadle v Chebu. V roce 1965 se Miroslav oženil s Danielou Pulkertovou, která tehdy bydlela u svých rodičů v Plesné a tamtéž pracovala jako knihovnice v Městské knihovně. O rok později se přestěhovali do Kutné Hory, odkud Daniela původně pocházela, a tentýž rok se jim 8. srpna narodila jejich jediná dcera Ida, tehdy ještě Burešová.

Idina první životní kuriozita podle jejích slov byla, že její první adresa v životě po narození byla v domě, kde dříve žil spisovatel Mikuláš Dačický z Heslova. [6]*„On to byl hrozný rebel, že jo, a já bydlela hned v jeho baráku.“*[7]

---

[4] **Trochenbrod:** (Sofievka) bylo výlučně židovské městečko, situované před druhou světovou válkou v okrese Luck v polském Volyňském vojvodství. V současné době by se nacházelo ve Volyňské oblasti na Ukrajině. Vznikl roku 1835 na odvodněných mokřinách a pojmenován byl Sofievka na počest württemberské princezny Žofie Doroty. Během německé okupace a holocaustu bylo město v roce 1942 zcela zničeno.

[5] **Československé státní dráhy (ČSD)**: byla státní organizace, která se zabývala správou železniční infrastruktury a provozováním železniční dopravy na území celého tehdejšího Československa a provozovala dopravu i na několika soukromých tratích. Po skončení války byly 9. května 1945 ČSD obnoveny a fungovaly až do 31. prosince 1992, kdy zanikly definitivně. Nástupnickými organizacemi se staly České dráhy a Železnice Slovenské republiky.

V dětství se Ida se svými rodiči stěhovala třikrát na území Čech. První tři třídy studovala na základní škole v jejím rodném městě. Později se v jejích 8 letech odstěhovali do obce Řepy u Prahy. Dneska Řepy patří do katastrálního území Prahy a tvoří městskou část Praha 17. Tam vystudovala další tři roky základní školy a poslední tři roky strávila na Základní škole Vltavská na Smíchově, Praha 5.

Ačkoliv se pořád stěhovali, Ida nikdy neměla problém najít si nové přátelé. Její povaha byla vždy velmi komunikativní a duchaplná. Díky svému charakteru byla v každé společnosti vždy velmi vítána. Tato nátura jí zůstala i v dospělosti.

Autoportrét, 1991, foto: Ida Saudková

---

[6] **Mikuláš Dačický:** pocházel z rodu erbovních měšťanů Dačických z Heslova. Nevykonával žádné řemeslo, ale žil z velkého dědictví, které mu zanechal otec. V roce 1582 se v kutnohorské krčmě U Svobodů střetl v souboji s Felixem Novohradským z Kolovrat. Mikuláš svého soka v souboji zabil a několik následujících let strávil ve vězení a soudními jednáními.

[7] **Ida Saudková**

CESTA K FOTOGRAFII

V šedesátých, sedmdesátých ale i osmdesátých letech byla v bývalé Československé republice velice rozšířená móda kutilství. I když lidé nebyli umělečtí nebo vystudovaní fotografové, přesto zkoušeli vyvolávat filmy a zvětšovat si fotografie na zvětšovacích přístrojích sami doma. *„V té době to byla celkem rozšířená věc. To, že si lidé fotili a vyvolávali sami filmy, byla naprosto banální a běžná činnost*.“[8]

Rodiče Idy měli doma starý zvětšovací přístroj a občas zvětšovali a vyvolávali fotografie doma. *„Já jsem to viděla jako dítě, jak třeba mamka vyvolává fotky. Samozřejmě její fotky byly tak nějak neostrý a flekatý, ale viděla jsem to u ní.“* [9]

Když se člověk zabývá nějakým oborem, prací či koníčkem, zpravidla ho to ovlivní natolik, že tuto činnost praktikuje stále a dále rozvíjí. Vnější vlivy nás ovlivňují od dětství, hodně na nás působí naši rodiče. Tak samo to měla i Ida, její počáteční cesty k fotografii vznikly v její rodině.

Mamka Idy na procházce se psem, 1998, foto: Ida Saudková

[8] **Ida Saudková**

[9] **Ida Saudková**

Když Idě bylo pět let, nevěděla ještě ani, co slovo fotoaparát znamená a jak vůbec vypadá. Její strýc přinesl tehdy populární dvouoký fotoaparát na svitkový film Československé výroby Flexaret[10]. Fotoaparát namířil a zaostřil na televizi a Idě tvrdil, že je to malinká přenosná televize. Ida tomu natolik věřila, že další dva roky chtěla stále stejnou malou přenosnou televizi. *„Nikdo nechápal, co vlastně chci. A pak mi teprve došlo až jsem byla starší a viděla a poznávala jsem foťáky, jak to vypadá a co se s tím dělá, že mě ten strejda normálně napálil, že to, co mi ukazoval byl foťák.“* [11]

Zhruba od deseti let si Ida usilovně přála mít vlastní fotoaparát. Její rodiče jí ho nakonec pořídili v Německu (tehdejší NDR). Byl pro děti, bílý a vyrobený kompletně z plastu. Byl to její sen, takže s foťáčkem často fotografovala. *„Fotila jsem s ním velmi mnoho fotek, mě to strašně bavilo.“*[12] V té době Ida stále studovala na základní škole, takže fotila převážně spolužáky.

Jana, 1997, foto: Ida Saudková

[10] **Flexaret:** středoformátová, mechanická, dvouoká zrcadlovka s nevýměnnými objektivy s pevnou ohniskovou vzdáleností. Ostření probíhalo světlíkem na matnici přes hledáčkový objektiv. (flexarety.cz, Michael Bláha)

[11] **Ida Saudková**

[12] **Ida Saudková**

Buddha, 1995, foto: Ida Saudková

VZDĚLÁNÍ

Rozhodnutí stát se fotografkou znamenalo najít a dostat se na střední školu s oborem fotografie. *„Tehdy, když ti je patnáct let, vůbec netušíš, jaké jsou školy a jak to vypadá. Neměla jsem o ničem vůbec ponětí.“*[14]

V té době nebyl takový výběr středních škol jako v současnosti. Dnes je k dispozici spousta prestižních základních, středních, a dokonce i vysokých uměleckých škol. V České republice najdeme i soukromé umělecké školy.

V Praze v té době byla Střední průmyslová škola grafická, která nabízela maturitní obor fotografie, tzv. Hellichovka[15]. *„Na tu jsem nemohla ani myslet. To byla super, přísná, výběrová škola a tam se vůbec nešlo dostat.“*[16] Dále pak v Praze existovalo ještě Střední odborné učiliště, které nabízelo obor fotografie, ale bez maturity.

Ida se neučila špatně, a tak se rozhodla podat přihlášku na odborné učiliště. *„Jsem si řekla, učňák, tam mě vezmou vždycky.“* [17] Velké a nepříjemné překvapení proto nastalo, když se dozvěděla, že ji nepřijali. Zklamaní rodiče pak zjistili, že i když šlo o učební obor, hlásilo se na něj přes pět set lidí a obsazovali okolo pětadvaceti míst.

Přišly prázdniny a Ida neměla žádnou školu, kam by v září nastoupila. Nepřijali ji bohužel ani na jednu školu, kam se hlásila, a nevzali ji ani na odvolání. Nakonec se do toho vložil její otec. *„Můj táta bouchl do stolu a povídal: „Tak já se do toho pustím, já se na to podívám!“.“* [18]

---

[14] **Ida Saudková**

[15] **Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická:** je pražská střední a vyšší odborná škola se zaměřením na fotografii, grafickou úpravu tiskovin, restaurátorství a polygrafii. Sídlí v ulici Hellichova pod vrchem Petřín na Malé Straně.

[16] **Ida Saudková**

[17] **Ida Saudková**

[18] **Ida Saudková**, cituje svého otce Miroslava Bureše

Koncem srpna dorazil dopis ze Středního odborného učiliště v Praze s oznámením, že ji přijímají ke studiu. Nevíme, co její otec Miroslav musel udělat, aby ji přijali, ale bez jeho přímluvy by tenkrát určitě neměla v září kam nastoupit.

Příjímací ani talentové zkoušky nedělala. Škola přijímala studenty pouze na základě žádosti, kterou posuzovali. *„Na co by taky dělali talentové zkoušky, když bylo jasný, že se tam dostanou jen děti známých.“*[19]

V září tedy nastoupila na školu, kde místo pětadvaceti žáků jich bylo ve třídě více než třicet. Celá třída se shodla, že se tam všichni dostali díky podpoře známých nebo rodičů. Nebyl tam jediný člověk, který by se tam dostal bez protekce. *„Bez protekce se tam nedostal nikdo, i kdyby byl génius, ani kdyby měl samé jedničky, ani kdyby fotil už pět let. Bez protekce neexistovalo se tam dostat.*[20]

Na Vyhlídce, 1997, foto: Ida Saudková

[19] **Ida Saudková**

[20] **Ida Saudková**

Každá umělecká škola má trochu odlišný styl výuky než ostatní školy a žije svým svobodomyslným duchem. Podobně tomu bylo i na škole uměleckých řemesel v Praze, kde Ida studovala. Podle Idy několik kantorů, například na ruštinu, byli soudruzi, kteří udržovali režim a pořádek. K té době to patřilo, ale byli tam i kantoři umělci, kteří měli často politický problém, nějaký škraloup, kvůli kterému skončili na učilišti. Podle Idy by za normálních okolností učili na vysokých školách, ale za trest skončili na učilišti. *„Aniž bychom si toho uměli vážit nebo aniž bychom si to uvědomovali, tak jsme měli velice kvalitní profesory. Byla to velmi kuriózní doba, vše bylo takové prazvláštní.“*[21]

Ida dále vysvětluje, že škola byla výjimečná a zvláštní, všichni studenti zde byli na volné a svobodné půdě. Studenti si dělali, co chtěli, a byli podporovaní k tvorbě svého vlastního umění mimo školu, s čímž jim kantoři radili a pomáhali. *„Ta škola byla ulítlá, sami umělci, kouřilo se normálně na dvorku a bylo to úplně free.“*[22] Díky vládnoucímu režimu, který nechtěně shromáždil na učilišti kvalitní učitele, byla tato škola ve své době veliký luxus. V té době ale Ida tuto uměleckou svobodu ještě nechápala a brala ji vlastně jako samozřejmost. Střední škola je většinou období dospívání a puberty, takže jejími hlavními tehdejšími zájmy byli jako u jiných děvčat kluci a móda.

Party, 1989 foto: Ida Saudková

[21] **Ida Saudková**

[22] **Ida Saudková**

Obor fotografie ji velice bavil, ale bohužel studenti tenkrát nemohli být bráni jako umělci. Studenti, kteří se hlásili na Střední odborné učiliště obor fotografie se učili především řemeslo. To znamená, že po nich učitelé oficiálně žádné umění vlastně ani chtít nemohli. Požadavkem bylo, aby dokázali vyvolávat filmy, fotit lidi na občanské průkazy nebo na jiné doklady, fotit svatby a reportáže. Museli zvládnout řemeslo fotografování, to byla priorita, aby uměli obyčejně, ale kvalitně fotit, a aby to bylo použitelné pro lidi, kteří fotografie poptávali. Studenti byli připravováni a vychováváni jako budoucí zaměstnanci do výrobního družstva Fotografia Praha, kde po dobu studia rovněž vykonávali praxi. Výuka studentů byla rozdělena na dvě části, které se střídaly po týdnech. První částí byla teoretická výuka, která se odehrávala v budově Odborného učiliště. Druhou částí byla praktická výuka, která se buďto uskutečňovala v budově školy, nebo v samotných provozovnách Družstva Fotografia.

Na této škole byla hlavním a nejdůležitějším zaměřením především portrétní fotografie. Studenti měli být vyučeni k focení zakázkové fotografie, takže největší důraz byl kladen na svatební či průkazkové fotografie v ateliérech. Priorita byla jasná. Důležitá byla ostrost snímku, nasvícení, umístění rukou či pozice hlavy a správná kompozice. Muselo to být dokonalé a ukázkové řemeslo. Žádné umění či nápady studenta oproti zaběhnutým standardům se nesměly použít.

Škola rovněž nabízela předměty jako základy reportážní fotografie, technickou neboli produktovou fotografii a architekturu. Největším oříškem byla pro Idu fotografie architektury a technická produktová fotografie, tyto předměty jí moc nešly. Architekturu nikdo moc fotit neuměl, a hlavně na to neměl speciální vybavení a fotografování skla také nebylo jednoduché. *„Největší mistr byl ten, kdo uměl fotit sklo. Když to fotíš natvrdo na ten negativ a nemůžeš to nijak upravit jako teď v počítači. To byly machři. To já neuměla.“*[23] Idu vždy bavila portrétní fotografie, její zájem o portrét vycházel z její společenské mentality. Ida nikdy nebyla introvert a velmi ji bavila komunikace s lidmi, a tak stejně jako vlastní fotografování portrétů ji vždy bavilo, že si může s fotografovanými lidmi popovídat. Proto ji portrét vždy tak přitahoval.

[23] **Ida Saudková**

Automechanik, 1991, foto: Ida Saudková

Nechtěla ale fotit fotografie na průkazky, protože ji nebavilo dodržovat striktní pravidla tohoto fotografického řemesla. Chtěla dělat vlastní tvorbu, v čemž jí pomohl Jiří Škoch[24]. Byl to pedagog a umělec, který tam byl podle popisu Idy opravdu za trest. V roce 1970 byl odsouzen za urážku socialismu [25]. Dostal později možnost učit na učilišti a tuto nabídku přijal. *„Byl vděčný, že nebyl někde v kotelně jako dřív ostatní disidenti[26] a mohl učit na učňáku. Kdyby nebyla taková doba, která byla, tak by určitě učil na FAMU[27].“* [28]On sám měl o fotografii vždy zcela jiné představy, než se na učilišti vyučovalo. Často dával úkoly a nabádal studenty, aby z toho vytvářeli fotografické soubory. Dával jim úplnou volnost.

[24] **Jiří Škoc:** (nar. 1938 v Písku), český fotograf. Živil se jako fotograf na volné noze a jako pedagog. Za svou tvorbu byl na začátku normalizace podmínečně odsouzen za urážku socialistického zřízení.

[25] Vytvořil ročenku, s fotomontáží pěticípé hvězdy, která měla v sobě umístěný nočník.

[26] **Disident:** v politickém slova smyslu člověk odlišně smýšlející, odmítající oficiální vládnoucí ideologii. Zejména v nedemokratických státech bývají disidenti za své přesvědčení pronásledováni a trestáni, a to i trestem odnětí svobody či trestem smrti.

[27] F**ilmová a televizní fakulta Akademie múzických umění v Praze:** (FAMU) je jedna ze tří fakult Akademie múzických umění v Praze (DAMU, FAMU, HAMU) a pátá nejstarší filmová škola v Evropě. Filmy z dílny FAMU jsou každoročně oceňovány desítkami ocenění na filmových festivalech po celém světě.

[28] **Ida Saudková**

„Ty úkoly mě hrozně bavily, protože to byl nějaký posun k umělecké fotce. Pamatuji si, že mí spolužáci byli vždycky z toho úplně nešťastní, když museli něco fotit na dané téma, protože neměli moc představivost, ale já byla vždy strašně nadšená.“ Byl to zcela jiný učitel než ostatní, kteří tam vyučovali. Do výuky vnášel vlastní pohled a víc, než řemeslo ho na fotografiích zajímala výtvarná stránka. *„Byl to velice zajímavý člověk. Byl to takový ten těžký intelektuál, o kterém jsem se dozvěděla až po revoluci, že se kamarádil se všemi uměleckými disidenty.“* [29] Byl to jediný učitel, který dával studentům, kteří chtěli tvořit vlastní umění, možnost se pomocí fotografií vyjadřovat.

Autoportrét, 1994, foto: Ida Saudková

[29] **Ida Saudková**

V současné době se řemeslo, kterému se studenti učili na Odborném učilišti, myšleno to tvrdé řemeslo, tímto způsobem na současných uměleckých školách nevyučuje. Pravdou je, že pravé vyučení fotografického řemesla kompletně zaniklo ve všech směrech, k čemuž pravděpodobně hodně přispěl nástup digitální fotografie. Dnešní studenti oboru fotografie nemají s tím, čím si prošli tenkrát studenti učiliště, prakticky nic společného. Tento obor už neexistuje, a hlavně takto vyučení lidé. Technologie a doba fotografie se kompletně změnily. V dnešní době se dává na fotografických oborech přednost volnosti myšlenek, proudění emocí a řešení problémů cestou otevřeného umění.

Zrcadlo, 1995, foto: Ida Saudková

PRVNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

Jak bylo popsáno v předchozí kapitole, Střední škola uměleckých řemesel v Praze, kde Ida studovala, vyučovala a připravovala své studenty s cílem, aby se stali budoucími zaměstnanci Družstva Fotografia Praha. Absolvent odborného učiliště oboru fotografie musel po ukončení studia povinně nastoupit na tři roky do Družstva[30].

Družstvo Fotografia Praha bylo oficiálně založeno dne 3. září 1945 na schůzce pražského společenstva fotografů v Obecním domě v Praze. S myšlenkou vytvořit družstvo v oboru fotografie přišla v roce 1945 fotografická organizace Pomocnická hromada fotografů v Praze. Po druhé světové válce několik závodů i fotografických ateliérů skončilo v rukách německých vlastníků. Ty byly po osvobození v květnu roku 1945 předány do rukou národních správců, které jmenoval Otto Dítě, který byl tehdejší předseda Společenstva fotografů. Jedním z výše uvedených správců byl František Kocum, který přednesl na schůzce ostatním správcům návrh na spojení všech fotografických závodů a vytvoření jednoho velkého Družstva Fotografia Praha. Nápad se moc nelíbil, ale nakonec se schválil, a družstvo bylo skutečně založeno.

Družstvo muselo svoji činnost na podzim roku 1947 pozastavit kvůli tlaku tehdejších událostí. V roce 1948 vyšla nová ústava, která prohlašovala zachování svobody středního, ale i malého podnikání v soukromém vlastnictví, pokud šlo o firmy do 50 zaměstnanců. Ve skutečnosti ale stát podnikání živnostníkům velmi znepříjemňoval různými omezeními, počet soukromých podnikatelů proto velmi rychle klesal. Pokud provozovatelé fotografických ateliérů chtěli ve své činnosti dále pokračovat, museli vstoupit do Družstva. Na svou dřívější činnost tak Družstvo plně navázalo po komunistickém puči ke konci roku 1949. Z výše uvedených důvodů se do Družstva začala hlásit spousta fotografických podniků a živnostníků, počátkem roku 1950 mělo už třináct závodů a přes sto zaměstnanců. S postupem času družstvo stále rostlo a vznikala síť Družstev Fotografia po celé Československé republice. Jednotlivá Družstva Fotografia byla vždy pojmenovaná podle daného města v kraji (tzv. Družstvo Fotografia Pardubice, Olomouc, Hradec Králové, Chomutov či Ostrava). Díky tomu mělo Družstvo na konci roku 1964 pod sebou víc jak sto

[30] **Družstvo**: dříve společenstvo, je právní forma pro sdružování osob zejména za účelem podpory svých členů. Někdy mohou být chápána jako klasické obchodní společnosti nebo jako spolky, v českém právu jsou družstva spolu s obchodními společnostmi považována za obchodní korporace.

provozoven. V sedmdesátých a osmdesátých letech se družstvo snažilo co nejvíc zmodernizovat, rozšířit a zkvalitnit nabídku svých služeb a začalo zpracovávat mnoho barevných fotografických zakázek. Veliký zájem byl jak o zpracovávání barevné, tzv. amatérské fotografie, tak i o barevné fotografování v ateliérech Družstva. Po změně režimu se ale Družstvo nemělo šanci udržet se, protože vznikaly moderní, rychlejší a kvalitnější minilaby. Postupně začala odcházet velká část fotografů, kteří snili o samostatné výdělečné činnosti nebo svých malých podnicích. Družstvo začalo postupně upadat a nakonec v roce 2015 definitivně ukončilo činnost.

Poté, co Ida vyšla z odborného učiliště, okamžitě nastoupila do Družstva jako zaměstnanec. Za socialismu bylo Družstvo ve svém největším rozkvětu a mělo jako jediné své laboratoře po celém Československu. Všechno, co lidé fotili na svých dovolených, všechny tzv. amatérské filmy a fotky zpracovávalo Družstvo Fotografia, jiná firma tuto činnost v zemi nedělala. Existovaly tři obrovské laboratoře, které zpracovávaly kompletně všechny fotografie z celé republiky. Družstvo hospodařilo samo a velmi dobře si vydělávalo, takže Ida jako nováček dostávala hned vyšší plat než její matka. *„Výplata byla veliká. Moje mamka tehdy vydělávala nějakých 1700,- měsíčně a já tam nastoupila jako osmnáctiletá a rovnou jsem si vydělávala 2200,-. Byla to obrovská fabrika.“*[31]

Do práce musela nastupovat časně ráno. Pracovala v laboratoři na Petřinách, kde se vyvolávaly diapozitivy. Ranní vstávání ale nebyl její šálek kávy, takže brzy měla problémy s pozdními příchody. Zaměstnavatel se nicméně tenkrát nad Idou slitoval a dohodli se, že když ji nebaví brzy vstávat, přesunou ji do ateliéru.

Po uplynutí tří povinných let tuto práci opustila a zůstala na volné noze. *„Mě ty tři roky, co jsem chodila do práce, stačilo. Já už tak dlouho nikde nevydržím.“* [32]

[31] **Ida Saudková**

[32] **Ida Saudková**

ŽIVOT U SAUDKŮ

V době studia poznala Ida spoustu nových lidí na Střední škole uměleckých řemesel v Praze. Mezi ně patřil i spolužák a fotograf Petr Lukáš[33]. Ten se už od své základní školy kamarádil s Davidem Saudkem[34], který v té době studoval na stejné škole jako Ida, ale v oboru na uměleckého kováře.

Ida se podle svých vzpomínek Davidovi líbila, měl ji velmi rád a dlouho usiloval o její přízeň. Bohužel ale ji David nepřitahoval, takže neměla o něho velký zájem. Jednoho dne ji ale David seznámil se svým starším bratrem Samuelem Saudkem[35]. Samuel tehdy studoval vysokou školu, byl starší, rozumnější, rozvážnější a tichý, byl úplně jiný než David. *„Se Samem jsme si hodně rozuměli a já se do něj zamilovala, protože byl prostě už jiný. Když jsem viděla ty paka v mojí škole, tak Sam byl úplně geniální.“*[36] Ida se Samuelem Saudkem začala chodit, když končila střední školu. Začátky jejich vztahu byly docela divné a náročné, jelikož mladší bratr David velmi žárlil a dělal jim naschvály. Nemohl dlouho překousnout, že si Ida vybrala Samuela, a proto byl dost nepříjemný. David se dokonce kvůli Idě se svým bratrem více jak rok vůbec nebavil.

---

[33] **Petr Lukáš:** vystudoval fotografii na pražské FAMU. Byl úspěšným fotografem, vydával kulturní časopis Post a věnoval se už na začátku devadesátých let počítačové grafice. Psychická krize ho ale vyřadila z běžného života. Léta pracoval na nástěnné malbě ve svém bytě, který následně musel opustit. V Ateliéru začal malovat abstraktní obrazy, které s přílišnou skromností nazývá „omalovánky“. Typické pro jeho tvorbu jsou jednolité barevné plochy a abstraktní tvary, které občas sugerují obličeje nebo předměty.

[34] **David Saudek:** (narozen 1966 v Praze) je nepřehlédnutelnou uměleckou osobností silné postmoderní generace, která na kulturní scénu nastoupila v 90. letech. Již během studií na Akademii výtvarných umění v Praze (1991–1997), kde prošel Ateliérem sochařství prof. Stanislava Kolíbala a Ateliérem nových médií prof. Michaela Bielického (tam působil i jako asistent), se vyprofiloval jako autor schopný rozvíjet svůj umělecký projev v širším spektru výrazových prostředků. Jeho tvůrčí počátky byly spjaty s gestickou malbou. Následně se hlavní těžiště jeho tvorby přeneslo do oblasti nových médií (video art, video instalace) a filmu, v níž byl několikrát významně oceněn.

[35] **Samuel Saudek:** je jedním z mnoha dětí nejznámějšího českého fotografa Jana Saudka, kterému přebral jednu z jeho bývalých manželek, Sáru Saudkovou.

[36] **Ida Saudková**

„Bohužel jsem zjistila, že u nich v rodině si všichni šli takhle po krku. Všichni byli velice ambiciózní a každý šplhal, aby byl numero uno. Oni se měli rádi, ale vzájemně se pořád předháněli a soutěžili spolu. To bylo úplně absurdní, já jsem to v životě v žádné rodině neviděla.“ [37]

Jan a Sára Saudkovi, 1995, foto: Ida Saudková

[37] **Ida Saudková**

Samuel seznámil Idu se svým otcem Janem Saudkem. Když ji Samuel poprvé vzal na návštěvu za svým tátou, připadala si, jako by přišla úplně do jiného světa. Normální život je plný povinností, práce, nudy, stereotypu a pravidel, ale Saudkovi měli vybudovaný nový život. U Jana Saudka [38] doma to vypadalo jako v secesní jeskyni, byly tam temné a šedé vymalované zdi, starožitnosti, perský koberec a krb. *„Bylo to skvělý, úplně jak v nějakém filmu. Všude samý obrazy a pořád se jen fotilo.“*[39] Ida byla vždy velmi otevřená lidem, ale zároveň unuděná běžným životem. I díky režimu jí přišlo, že všude byla velká nuda, všichni lidé byli bez impulzu, bez energie a všechno bylo zakázané, zavřené, prostě uzemňované. A najednou tady byli Saudkovi, kteří v tom režimu žili také, ale měli vybudovaný v těžké době nesvobody svůj vlastní svět, který byl nezávislý. Bylo jedno, jestli je socialismus nebo kapitalismus, oni měli v sobě takovou sílu, že si žili jakoby v jiném vesmíru. Bylo to něco úplně jiného, něco, co potřebovala vidět a co by měl tenkrát vidět každý. *„Kdybych měla zaškrtnout, jestli ano, nebo ne, jestli by se mi líbilo takhle žít, tak ano. Radši žít takhle jako blázen, než se unudit.“*[40]

Pieta, 1990, foto: Jan Saudek

Jan Saudek. PIETA [online] In: © 2010-2022 Aukční dům Sýpka. Dostupné z: https://www.sypka.cz/pieta-1989/a16/d8469/

[38] **Jan Saudek** (* 13. května 1935 Praha) je český umělecký fotograf, malíř a spisovatel. Patří mezi nejznámější české umělecké fotografy.

[39] **Ida Saudková**

[40] **Ida Saudková**

Ida Jana Saudka poznala ještě před revolucí[41], ale už byl v té době bohatý, byl vedený v uměleckým svazu, a hlavně byl slavný i na západě. V komunistickém Československu velký obdiv neměl, takže ho Anna Fárová[42], velmi vlivná a slavná česká kritička umělecké fotografie, „vyvezla" do Francie a uvedla ho v Paříži. *„To bylo pro jeho kariéru hodně důležité, že ho tam uvedla. Zajímavý bylo, že opravdu se mu to všechno povedlo před revolucí. Já si myslím, že kdyby už bylo po revoluci, tak už by se mu to nepovedlo být tam, kde teď je. Už se změnila doba, teď už se může každý snažit, jak chce, ale kdysi to bylo svým způsobem jednodušší. My jsme byli zajímavý pro ten západ. Teďka je to třicet dva let po revoluci a teď už to nikoho nedojme, odkud někdo je. Prostě Evropská unie a nazdar. Svět je v globalizaci stejně jako fotka."* [43] Z Francie se věhlas Jana Saudka rozšířil a uchytil dokonce i ve Spojených státech, kde měl spoustu výstav. Bylo to kuriózní období, kdy jeho fotografie byly pro západ něco nového, zvláštního a temného. Hlavně to bylo přivezené zpoza tzv. železné opony[44], takže lidé měli o jeho dílo daleko větší zájem. Spousta galerií ze západu, které viděly jeho fotografie, chtěla od něj nakupovat obrazy a vyvézt je ven z Československa. Bohužel Jan často pil alkohol a upadal do depresí, takže lidem ani neotvíral dveře. *„Oni mu chtěli dát peníze, dolary, a on jim neotvíral, což bylo pro ty lidi úplně absurdní, že nějaký chudák z východu ani neotevře dveře. Byl to úlet."* [45]

V době, kdy Ida Jana Saudka poznala, měl své nelepší a nejznámější fotografie už hotové. Táhlo mu na padesát a slavné fotografie, které obdivujeme i dnes, dávno existovaly. Neplatí vždy, že slavní umělci tvoří svá nejslavnější díla v raném věku. *„Já ho poznala už jako mistra v podstatě. Kdyby už od té doby nenafotil nic, tak by se nic nestalo. On už ty nejlepší fotky všechny měl."*[46]

---

[41] **Revoluce:** lidové povstání, jehož součástí je mimoprávní akce mas, kterou se usiluje o změnu politického systému, nikoli jen vládnoucí elity. Podle jiné definice je to „rychlá změna státní moci" provázená zhroucením státu

[42] **Anna Fárová:** (1. června 1928, Paříž, Francie – 27. února 2010 Jindřichův Hradec) byla česko-francouzská historička umění a překladatelka z francouzštiny. Specializovala se na dějiny a kritiku umělecké fotografie.

[43] **Ida Saudková**

[44] **Železná opona:** je označení pro neprostupnou hranici mezi západním a východním blokem v době studené války. Nacházela se na západní hranici SSSR, NDR, Československa, Maďarska a na jižní hranici Albánie a Bulharska. Existovala od konce druhé světové války v roce 1945 až do konce studené války v roce 1991.

[45] **Ida Saudková**

[46] **Ida Saudková**

My First Portrait of Veronika Schiele, 1994, foto: Jan Saudek

Jan Saudek, My First Portrait of Veronika Schiele, 1994 [online] In: © 2022 MutualArt Services, Inc., Dostupné z: https://www.mutualart.com/Artwork/My-First-Portrait-of-Veronika-Schiele/1C10D1221280C9E7

Život v této rodině Idu hodně ovlivnil, nejen v tvorbě, ale i v samotném způsobu žití. Velký vliv na ni měl „ulítlý" umělecký způsob života, a hlavně působení tohoto životního stylu na umělce a na jeho okolí. Pochopila, že umění mnohdy vyžaduje odevzdat úplně všechno, i osobní život. *„Když to vidíš v těch životopisech těch slavných umělců, tak neexistuje, že by byl někdo zároveň vynikající tatínek, spořivý, dokonalý, měl všude uklizeno a všechny papíry v pořádku, a ještě zároveň aby byl výkonný na nějakým uměleckým politu. To fakt nejde dohromady. Prostě k tomu uměleckému životu ty excesy, šílenství, kolapsy a totální úlety patří."*[47]

[47] **Ida Saudková**

Podle názoru Idy nejde jen o zkušenost s Janem Saudkem, kterého takto poznala. Když se lidé vypracují jako špičkoví umělci, většinou za to draze platí a prošli si v životě mnoha excesy a vyhrocenými situacemi.

Samuel byl první kluk, se kterým Ida začala chodit nebo spíš opravdu žít. Jeho babička měla velký dům se dvěma vchody, takže Samuel měl už svůj vlastní byt, ve kterém spolu bydleli. Byli spolu po celou dobu povinného tříletého zaměstnání Idy v Družstvu Fotografia. Když Ida ukončila pracovní činnost, rozhodli se se Samuelem vzít. Ida díky tomu dostala možnost zůstat v domácnosti, a taky tuto příležitost využila. Protože byla vystudovaný fotograf, Jan Saudek si ji častokrát bral jako asistentku, kdy mu pomáhala při focení. Se Samuelem jezdili za jeho otcem třikrát až čtyřikrát týdně a oba mu asistovali. Jan Saudek někdy samotnou Idu používal jako modelku. Díky tomu načerpávala Ida inspiraci a učila se novým věcem v řemesle. Jan byl jako fotograf známý kolorováním svých fotografií a naučil tuto činnost i Idu. Kolorování[48] se začalo dělat od poloviny 19. století, než vznikla barevná fotografie. Jan si se svými fotografiemi opravdu hrál a byl v tom jedinečný, jelikož tuto činnost nikdo moc neuměl. Saudek velmi rád „blbnul“ a učil se novým věcem a jeho bratr Kája Saudek [49]zase často maloval, takže společnými silami vytvořili skvělé kolorované fotografie. Zjistili, jak se to dělá, a metodou pokusů a omylů vypracovali postupy, díky kterým Janovy fotografie vypadají z dálky jako barokní obrazy. Kdysi se kolorovalo i v ateliérech, ale když skončila klasická fotografie a nastoupila digitální, spousta fotografů tuto činnost přestala praktikovat, z čehož byl Saudek výjimkou. *„Já jsem se teda naučila kolorovat, co se týče řemesla. Není to zase tak těžké, ale nejvíc pro mě bylo inspirativní ten styl života. Prostě naučit se nebo vidět, co to znamená, když někdo žije pro to umění.“*[50]

---

[48] **Kolorování** nebo ruční kolorování označuje některou z mnoha metod ručně přidávané barvy do černobílé fotografie nebo jiného obrázku pro zvýšení jeho realistické podoby. Typicky se používají vodové barvy, oleje a další druhy barev, které se aplikují na povrch pomocí štětce, prsty, tamponem či sprejem.

[49] **Kája Saudek**: vlastním jménem Karel Saudek (13. května 1935 Praha – 25. června 2015 Praha) byl český malíř a komiksový kreslíř.[1] Jeho specifické výtvarné dílo doplnilo také několik filmů a populárně-naučný televizní seriál Okna vesmíru dokořán, ilustroval též řadu knih a časopisů, mezi nimi i několik z pera Jaroslava Foglara.

[50] **Ida Saudková**

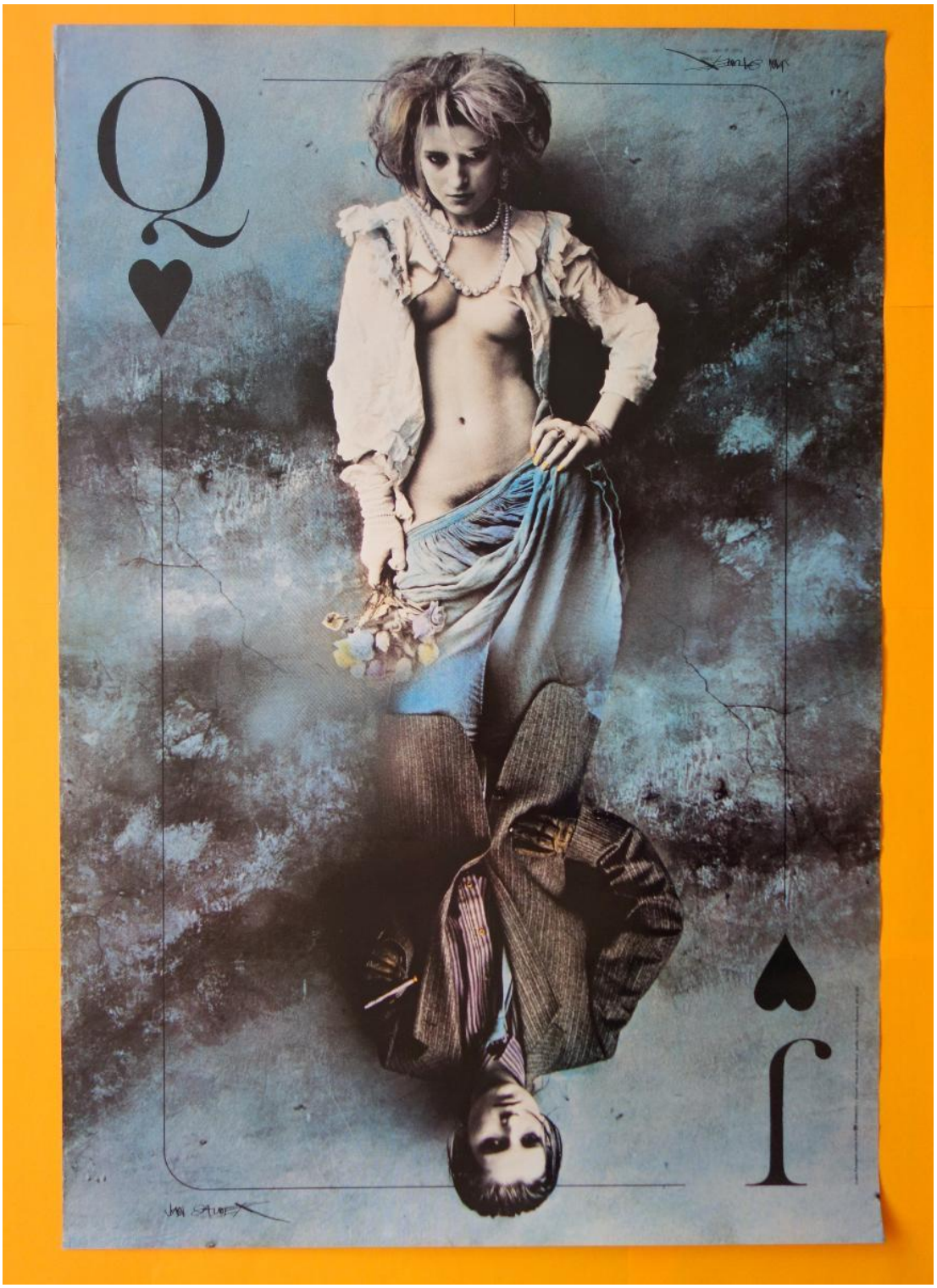

Ida card, 1991, foto: Jan Saudek

Jan Saudek, Ida card [online] In: © 2003–2022 AUKRO s.r.o Dostupné z: https://aukro.cz/jan-saudek-ida-velky-plakat-97-x-66-cm-top-stav-6976969313

Úsvit, 1990, foto: Jan Saudek

Jan Saudek, Úsvit [online] In: © 2022 FFOTOIMAGE LTD. Dostupné z: https://ffoto.com/products/usvitno-1jansaudek

Bohužel manželství Idy a Samuela Saudkových netrvalo dlouho a přišel rozvod. Jak se říká, byli každý z jiného těsta. Ida milovala focení, umění a výstavy, milovala také komunikaci s lidmi, společenský život a akce. Samuel měl naopak k tomu velký odpor, lezlo mu to na nervy, zejména proto, že sám měl rodiče umělce. Jeho matka nejdříve žila s Janem Saudkem a pak si našla Milana Knížáka[51]. Samuel nenáviděl focení a umění obecně. Byl k tomu veden už jako kluk, což pro něj jako dítě nebylo vůbec jednoduché. Jan Saudek své syny pořád uháněl, byli malí a museli se nechat fotit. Museli vstávat ve čtyři hodiny ráno a jít někam do zimy, svléct se do naha a pózovat s nasazenou parukou, až vznikla slavná fotka. Už jako dítě to Samuel nenáviděl a zůstalo mu to dodnes. „*On vždy říkal: „Když slyším slovo umění, tak sahám po pistoli“.*“ [52]

[51] **Milan Knížák:** (* 19. dubna 1940 Plzeň) je český výtvarník, hudebník a performer, člen mezinárodního hnutí Fluxus. V letech 1990–1997 působil jako rektor Akademie výtvarných umění v Praze (AVU), od roku 1999 do května 2011 jako ředitel Národní galerie v Praze. V letech 1989–2015 byl vedoucím Ateliéru intermediální tvorby na AVU. Jeho aktivity zahrnují akce, výtvarné umění, architekturu, design, módu, básně, fotografie a hudbu.

[52] **Ida Saudková**, cituje Samuela Saudka

Ida a Samuel byli spolu dohromady asi 8 let, ale byli velmi mladí a jejich protiklady byly velké. Idu přitahovalo umění a lidé kolem něj, chtěla chodit na vernisáže, protože ji to k umění velmi táhlo a milovala ten umělecký život. Naopak Samuel nikam moc chodit nechtěl, měl umění plné zuby a neměl uměleckou duši. Nechtěl se nechávat ani fotit. *„On se nechtěl nechávat moc fotit, jako sem tam jo, ale ne moc. Třeba teďka Sára Saudková [53]ho hodně fotila a hodně ho používala ve svých fotkách. Ale on všude stojí zády na těch fotkách. Ale je to on.“*[54]

Ida se seznámila a zamilovala se do milovníka umění, který nakupoval obrazy a byl sběratelem starožitností. Zjistila, že Samuel byl pravý opak jí samotné a že se s ním zoufale nudila. Proto Ida požádala o rozvod. Jejich vztah ale skončil v dobrém a skvělí kamarádi jsou spolu stále. Někteří lidé se tomu diví, protože spousta manželských párů se rozvede ve zlém a nechce se pak vidět, ale oni zůstali přáteli.

Samuel a Sára Saudkovi, 1998, foto: Ida Saudková

[53] **Sára Saudková:** za svobodna Šárka Směšná (* 14. dubna 1967, Zábřeh na Moravě) je česká fotografka, spisovatelka a bývalá manažerka fotografa Jana Saudka. Fotografuje od roku 1999. Se synem Jana Saudka Samuelem má čtyři děti – Sáru, Samuela, Jana a Oskara. Se svými dětmi žije v Praze – Hlubočepech

[54] **Ida Saudková**

„Jemu je teď 58 let a nedávno mi přišel ukázat svou novou přítelkyni. Je velmi zamilovaný a ta holka září jako sluníčko. Já ho snad neviděla roky se takhle usmívat. On totiž odešel od Sáry, oni spolu stejně už nežili, ale on tam všechno dělal, a hlavně se staral o děti. On už byl z toho celý nešťastný, protože Sára stejně měla někoho jiného. A teď je konečně opravdu šťastný. Začal cvičit, zhubnul a vypadá mladší. Je teď ostříhaný a takový opečovávaný, jako by omládl o deset let. Je šťastný a nadšený, takže mám z něho hroznou radost. Já na ty léta s ním vzpomínám velmi dobře. Já ho vždy měla ráda. Paradoxem je, že on si vždy nabrnkne nějakou slečnu a jde jí ukázat mě. To je šílený, my jsme byli manželé a teď s ním řeším tyhle věci.

No a teď ta Sára, která div, že se o něj neotírala jako o rohožku, si z něj udělala svého sluhu. Ona měla úplně jiného chlapa a Sam už to nezvládal, takže se zamiloval. No a ona, jak zjistila, že je teď šťastný, tak mu dělá naschvály. Začala vyvádět a vyhrožovat mu, že se musí vrátit, že tam má práci a děti. No, celkem chudák.

Jana Saudka od doby, co je s Pavlou Saudkovou [55], tak ho nevídám. Ona si to ani nepřeje. Myslím, že vše diriguje ona, ale je dobrá a má ho ráda. Hlavně se opravdu o něj stará, takže to je v pořádku. Asi naposledy jsem ho viděla na živo, když měl Kája Saudek pohřeb. Já už ho pak neviděla. Je mu je 86 let a když ho někde uvidíš, tak už je senilní. On to všude říká, ale je pravda, že už není svým pánem. Je ještě vůbec úžasné, že někde vystupuje, ale je to vždy ostuda. A vždy vedle něj je ta Pavla. On už nemůže jen tak skočit do auta a odjet. On je rád, že je rád. Myslím, že už to nedává, že už má zajetý svůj režim.“[56]

[55] **Pavlína Saudková**: rozená Hodková (*3. 7. 1980) pracovala v několika rádiích, až zakotvila jako zástupkyně šéfredaktorky v redakci časopisu Harper´s Bazaar. S manželem fotografem Janem Saudkem má tři děti.

[56] **Ida Saudková**

Sára Saudková, 1999, foto: Ida Saudková

VE SVOBODNÉM POVOLÁNÍ

Socialistická ústava obsahovala paragraf definující každému právo na práci. Což v praxi znamenalo, že každý musel pracovat neboli byla nařízená pracovní povinnost. Pro jednotlivce to znamenalo, že se nemuseli moc starat, jak si vydělají na základní živobytí, protože orgány státní správy jim vždy přidělily nějaké zaměstnání. Každý člověk, který nebyl studentem nebo nebyl zaměstnán, se musel podle vládního nařízení povinně hlásit na Obvodním národním výboru. Pokud takto neučinil, považovalo se to za trestný čin.

Ida byla tři roky zaměstnancem Družstva Fotografia v Praze a po ukončení této práce se provdala za Samuela Saudka a dostala od něj nabídku zůstat doma jako žena v domácnosti. Tuto nabídku přijala a od té doby je na volné noze neboli ve svobodném povolání. Po revoluci v roce 1989 skončila pracovní povinnost, takže už zaměstnání nikdy hledat nemusela. Vždy se živila nějakým způsobem sama. Buďto fotografováním, líčením nebo prodejem obrazů.

Ida se seznámila s Vlastimilem Macháčkem, svobodným fotografem, který se zaměřoval na účesy a módu. Žil převážně v Německu, ale po revoluci se vrátil a začal pracovat tady. Ida mu začala pomáhat a dělala asistentku při fotografování. V té době se začaly hodně tvořit modelingové a reklamní agentury. Před revolucí modeling prakticky v česku neexistoval, ale po ní se vše výrazně uvolnilo, a tak začaly vznikat modelingové a reklamní agentury. *„Bylo to úplně absurdní. Předtím nebylo nic a najednou byla každá modelkou ze dne na den. To byla komedie.“*[57] Vlastimil Macháček začal rozjíždět svou modelingovou agenturu, ale zjistil, že nemá schopnou maskérku. Make-up art dělalo v té době jen několik lidí v divadlech, ale na fotografování módy je potřeba úplně jiný způsob líčení. Ida naštěstí měla plný kufr šminek a malovátek, a tak, i když byla především fotografkou, začala líčit modelky a živit se tím. *„Já vždy ráda malovala kamarádky a hodně jsem experimentovala. Ale nikdy jsem nedělala žádnou školu nebo kurzy. A v té době nebyli žádní make-up artisti, takže mi začali všichni volat. Já jsem snad jeden celý rok pořád jen jezdila líčit modely. Jsem se pomalu rozhodovala mezi focením a líčením.“*[58]

[57] **Ida Saudková**

[58] **Ida Saudková**

Móda, 1998, foto: Ida Saudková

Dnes už existuje mnoho škol a kurzů se zaměřením na kadeřnictví nebo make-up art. Po revoluci ale byl nedostatek lidí, kteří tuto činnost uměli. Díky tomu, že se vše rozjíždělo a Ida měla prostředky, schopnosti, a hlavně ji to bavilo, byla zahrnuta spoustou nabídek. *„Někdy před tím, než jsem fotila kamarádky, jsem je nalíčila. Ne že bych to nějak dobře uměla, ale prostě myslím, že každá slečna ví, jak se to asi dělá. Make-up art umí udělat skoro každý.“*[59]

Postupem času ale začalo přibývat kurzů a škol pro vyučení kadeřníků a make-up artistů. Ida pomalu přicházela o nabídky práce. Už proto, že nebyla v oboru vyučená, vrátila se zpět k fotografování.

[59] **Ida Saudková**

Ida se neživila jako dnešní fotografové, třeba focením svateb. Párkrát fotila svatbu pro známé nebo kamarádky, ale měla vždy smůlu v tom, že se jí zasekl film nebo se ztratil někde v laboratořích. *„Jednou jsem fotila svatbu pro jednu kamarádku a šli jsme hrozně pozdě. Byly to strašné nervy a založila jsem si blbě film. Tím pádem se neposouval, takže jsem celou tu svatbu fotila na plech. Všichni mi pózovali a měli půjčenou limuzínu. No to byla ostuda. Nejhorší bylo, když jsem jí musela říct, že nic nemám. To byl jeden z největších průserů v životě. Říct té holce, která neměla žádného jiného fotografa, že nemá nic. Takže teď vždy, když mi někdo řekl, že chce nafotit svatbu, tak jim říkám: Prosím ne, vezměte si mě za svědka, ale já fotit svatbu nebudu.“*[60]

Svatba, 1999, foto: Ida Saudková

[60] **Ida Saudková**

Ida se zamilovala do podporovatele umění, kvůli kterému se rozvedla se Samuelem Saudkem. Byl starší, byl to starožitník a sběratel, kterého neskutečně zajímalo umění. Chodili spolu na výstavy, vernisáže, do divadla nebo i na operu. Ida se díky němu začala orientovat více ve společnosti, kde začala mít otevřené obzory. Byla v neustálém kontaktu jak s lidmi, tak s fotografováním. Měla svůj byt, který byl zároveň jejím ateliérem, a i když neměla nikdy nějaké perfektní vybavení, začala se na fotografii víc soustředit. *„On mě hodně podporoval a byl rád, že tvořím. Mohla jsem si to dovolit v podstatě. Nemusela jsem se tolik starat o to vydělávání, ale vždy jsem se nějak uživila.“*[61]

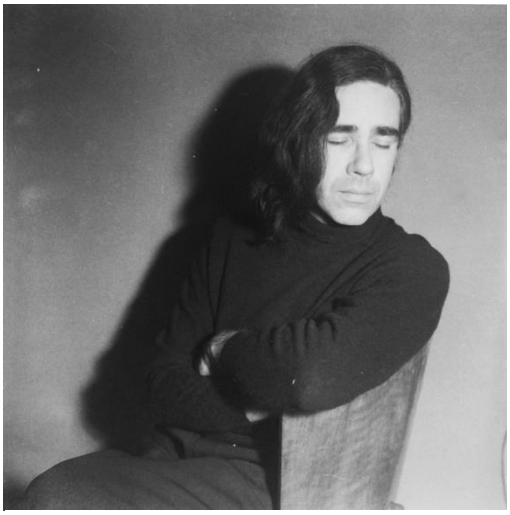

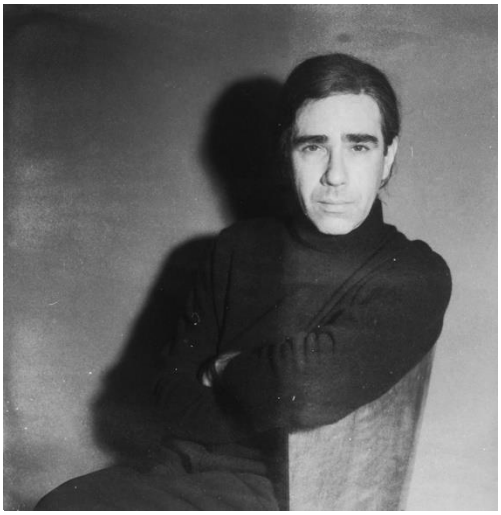

Jan Pelan, 1993, foto: Ida Saudková

Vztah trval skoro deset let, ale nebyl moc pevný, opakovaně se rozcházeli a vraceli se k sobě, žili spolu na střídačku. On byl stále ženatý a říkal, že se rozvede. Rozvedla se jen Ida, a tak se po deseti letech rozhodla pro konec. Z tohoto období pochází nejvíce fotografií, které byly později často prezentovány na výstavách.

[61] **Ida Saudková**

Ida se seznámila s Jiřím X. Doležalem [62]a znovu se zamilovala. A jelikož měla za sebou nekonečný příběh z předchozího vztahu, rozhodla se to změnit tím, že se vdala. Bohužel jejich manželství nevydrželo ani 2 měsíce. *„To byl průser. Jediný člověk, se kterým už nechci nikdy kontakt. Myslím si, že takhle skončil každý jeho vztah a ti lidé už ho nechtějí vidět. Nešlo to a nedopadlo to vůbec dobře.“* [63]

Jiří X. Doležal, 1999, foto: Ida Saudková

[62] **Jiří X. Doležal**: známý pod zkratkou JXD, (* 28. února 1965 Jindřichův Hradec) je český novinář, vystudovaný sociální psycholog, který byl v letech 1991–2019 redaktorem týdeníku Reflex. Mezi roky 1991–2009 působil jako aktivista za legalizaci rekreačního užívání marihuany.

[63] **Ida Saudková**

Igor Chaun [64]točil o Jirkovi dokument, když ještě pracoval u Reflexu[65] asi tři roky nazpět. Igor mi říkal: „Hele, já chci tebe a druhou manželku do toho filmu.“[66] Já mu říkala: Igore, nezlob se, ale nechci. Ale on mi říkal: „Ale já tě tam chci, bez manželky to nebude ono.“[67] Já mám Igora ráda, takže kvůli němu jsem do toho filmu šla a mluvila jsem tam asi tři minuty. Je to vlastně dokument, který trvá asi hodinu a půl, takže je to celovečerák. Ten film se jmenuje NEPŘESADITELNÝ. Jako myslím si, že to udělal fakt obsažně. Igor dělá ty dokumenty dobrý a já i ta jeho druhá manželka Alexandra Hrouzková [68]jsme tam byly. Ona tam byla podstatně víc, protože s Jirkou byla déle. Hele, a to je hrozně sympatická, príma holka, která dělá psycholožku. No a když byla pražská premiéra, tak nás samozřejmě Igor pozval. A mě bylo toho Jirky tak líto, on tam přišel na tu premiéru sám. Já tam byla s Vladimírem a ta druhá manželka tam byla s novým manželem a miminkem. Já ji neznala a jak skončila premiéra, tak jsem za ní přišla a řekla: Dobrý den, já vás zdravím, já jsem ta první manželka. Ona byla strašně milá a sympatická. Ke konci Igor řekl, jestli si nás nemůže všechny vyfotit pohromadě. To bylo divný, jsem stála já s Vladimírem, Jirka a na druhý straně ta druhá manželka s manželem. Po tomto jsem se na něj už nikdy nezlobila, mě ho bylo tak strašně líto. On bohužel má takovou zvláštní zlobu v sobě a likviduje sám sebe. Je to nešťastník. On vlastně ničí život sám sobě, nikdy s nikým nevydrží a se všemi to dožene do extrému do zla. S Jirkou jsme si podali ruku normálně, ale nevyhledávám ho. Nic proti němu nemám, ale už ho nechci vidět. Nikdy.“[69]

Karel Kopáč [online] In: © 2001–2022 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s. Dostupné z: https://www.reflex.cz/galerie/komentare/87347/nepresaditelny-jde-za-vami?foto=1

[64] **Igor Chaun:** (* 22. srpna 1963 Praha) je český filmový scenárista, režisér a prozaik, představitel současné české filmové tvorby.

[65] **Reflex:** je český společenský týdeník vycházející od dubna roku 1990. Věnuje se široké škále politických, ekonomických, sociálních či kulturních témat z domova i zahraničí. Od počátku se profiloval jako nezávislé liberální médium s pestrou paletou vyhraněných autorů a seriózním, ale odvážným přístupem i ke kontroverzním tématům. Během 10. let je patrný příklon na pozice liberálního konzervatismu.

[66] **Ida Saudková**, cituje Igora Chauna

[67] **Ida Saudková**, cituje Igora Chauna

[68] **Alexandra Schneider Hrouzková:** (* 14. září 1984, Havířov) je pražská psycholožka, spisovatelka a publicistka.

[69] **Ida Saudková**

Blanka Šrumová, 2000, foto: Ida Saudková

Portrét, 2002, foto: Ida Saudková

Díky svým společenským kontaktům Ida nikdy neměla problém s hledáním lidí na focení. V podstatě je ani nikdy nehledala, vždy měla to štěstí, že lidé vyhledávali ji. Byla to řetězová reakce. Často fotila známou nebo kamarádku, která její fotografie ukázala svým kamarádkám nebo kolegyním a ony pak měly zájem o pořízení podobných fotografií. „*Lidé vždy přišli ke mně na návštěvu nebo na pokec a já jim udělala za peníze fotky. Neměla jsem žádný oficiální ateliér, ale i tak jsem z toho vydělávala. Bylo to takhle triviální.“*[70]

Rizikem tohoto způsobu podnikání je, že se někdy máte dobře a daří se vám a někdy ne. Tak to bylo i u Idy. *„Když jsem měla chlapa, který měl prachy a já měla kšefty anebo občas něco prodala na výstavě, tak to bylo super. Ale když jsem byla sama a byla jsem na volný noze a musíš platit šílený majlanty, nájem atd. Tak ne vždy bylo vše super, ale to je holt to riziko povolání.“*[71]

[70] **Ida Saudková**

[71] **Ida Saudková**

Všichni její spolužáci ze školy, kterou Ida vystudovala, jsou trvale zaměstnaní. Její kamarádka pracuje jako fotograf u policie. Několik lidí si udělalo rekvalifikační kurzy, jedna spolužačka si založila knihkupectví a další zase dělá masérku. *„Já potkávám svou spolužačku na Smíchově. U kostela je obrovská prodejna, kde dělají různé potisky na trička. Takže ona nedělá fotku, ale tiskne.“*[72] Bohužel ale přímo fotografii z jejich spolužáků nedělá už téměř nikdo. V praxi je stále těžší se fotografií uživit a ze třiceti spolužáků zůstali v oboru tři až čtyři lidé.

Ida se tedy celý život zatím fotografie držela. Bývaly chvíle, kdy to bylo opravdu na hraně. Pracovat na volné noze a živit se jen fotografií bylo těžké už dříve a je to podle názoru Idy stále těžší.

Natálie, 2000, foto: Ida Saudková

[72] **Ida Saudková**

TVORBA

Tvorba Idy Saudkové se vždy vyznačovala velkým důrazem na vzhled a nápaditost. Měla vždy předem jasnou vizi, jak to fotit, jakou daná osoba má mít pozici i jak má vypadat výsledná fotografie. Situace, kdy by Ida fotografovala něco náhodou a bez nápadu, byly výjimečné. Vždy pro ni byla důležitá idea, kterou měla v hlavě. *„Fotka není tak náročná, jsou i lidi, kteří nějakou super fotku udělají i náhodou, což se ti u malíře nestane. Dobrý obraz ti nevznikne náhodou. To fakt ne.“*[73]

Každý fotograf, malíř nebo jiný umělec má svůj vlastní jazyk či styl, kterým svá díla tvoří. Ida svůj styl zakládá na černobílých portrétních fotografiích focených klasickým středo-formátovým fotoaparátem na svitkový film s dvanácti záběry 6x6 značky Hasselblad.[74] Díky tomu, že je vystudovaná portrétní fotografka, můžeme si všimnou, že její portréty mají vždy stejnou linii. Její díla a její styl tvorby se samozřejmě v průběhu času hodně mění, ale její základ zůstává stejný.

Dolce Vita, 1998, foto: Ida Saudková

[73] **Ida Saudková**

[74] **Hasselblad:** je švédský výrobce kvalitních profesionálních středoformátových fotoaparátů.

Velkou roli hrají v její tvorbě výrazně aranžované portréty žen, které často fotografuje nahé nebo obnažené. Ukazuje tím sílu ženského těla a sebevědomí. Fotografuje celky, ale i polo celky, zpravidla v prostorách jejího domácího ateliéru. Často experimentuje se světlem a nechává na svých fotografiích velmi ostré stíny modelů. Díky silnému kontrastu mezi světlem a stínem dostávají její fotografie větší autentičnost. V jejích fotografiích lze často nalézt nadsázku, sexualitu, bohémství a někdy i ironii.

Torzo, 2002, foto: Ida Saudková

V začátcích své tvorby Ida často experimentovala a tvořila nápadité portréty se známými a kamarády. Nebyla moc ambiciózní, aby se stala velkou umělkyní, ale vždy měla hlavu plnou nápadů. Fotografování jí vždy velmi bavilo, už v dobách kdy začínala fotit na základní škole, se soustředila na to, jak její fotografie budou ve výsledku vypadat. *„Já jsem povrchní a mě vždy zajímalo, jak to vypadá. Bohužel to je můj celoživotní problém.“*[75]

[75] **Ida Saudková**

Ivana, 2017, foto: Ida Saudková

Díky střední škole, která se soustředila na ukázkové a prvotřídně provedené ateliérové řemeslo, věděla, že ateliérové focení nebylo nikdy foceno jen tak náhodou, ale muselo se fotit s rozvahou. Ateliérové focení bylo vždy aranžované a muselo se dopředu promyslet a nasvítit. Jelikož se v té době ještě používaly obrovské ateliérové deskové fotoaparáty na kolečkách, bylo třeba předem promyslet, co se bude fotit, jak to bude vypadat, a hlavně si pohlídat světlo, protože se nesmělo plýtvat materiálem. „*To byla fakt nádhera, ty fotky z toho foťáku byly tedy bomba.“*[76]

[76] **Ida Saudková**

Po svatbě se její tvorba výrazně změnila a začala se posouvat k umění. Pomáhala v ateliéru, stávala se modelkou, ale především tvořila i své vlastní fotografie. Fotografovala klasické ateliérové černobílé celky, ale komponovala je do různých aranžovaných pozic. Některé fotografie byly lehce kolorované a měly nádech stylu Jana Saudka. Byla tím tehdy velmi ovlivněna a v té době vznikly některé fotografie, které jsou vystavovaný dodnes. Mnoho fotografií z té doby bylo vystavováno na jejích prvních výstavách. *„Samozřejmě, že to ovlivnění tím starým Saudkem tam bylo. Když ti je osmnáct let a přijdeš k Saudkovi, tak na to koukáš jako blázen. Všude je všechno a celý barák je umělecký.“*[77] Ovlivnění Saudkem se v její tvorbě projevovalo ještě několik let po rozvodu, ale postupně se její tvorba od tohoto vlivu osvobozovala a začala se vracet ke klasické portrétní fotografii.

Mária, 2000, foto: Ida Saudková

[77] **Ida Saudková**

Po rozvodu se začala více soustředit na výdělečnou fotografickou činnost. Musela používat fotografování jako svůj zdroj každodenní obživy. Někdy měla období, kdy půl roku na fotoaparát ani nesáhla a někdy ji začaly tlačit dluhy a musela rychle shánět peníze a zakázky. V té době se její tvorba omezovala spíše na klasické zakázkové portrétní fotografie. Fotografovala na zakázku kamarádky, jejich kolegyně nebo známé, ale tvořila i soubory, které později používala na svých výstavách. Focení lidí byl vždy pro ni komunikační způsob, mód, který potřebovala. Tehdy bylo fotografů méně a bylo technicky náročnější se k fotografování dostat. Takže lidé věděli, že někdo fotografovat umí a dokáže je nafotit, byli rádi, i když si museli za focení zaplatit.

Bez názvu, 1996, foto: Ida Saudková

Portrét JUDr. Vladimíra Franze, 1998, foto: Ida Saudková

Jedna z jejích nejznámějších fotografií s názvem PORTRÉT VLADIMÍRA FRANZE vznikla za velmi náhodných okolností. Jednoho dne Ida šla po národní třídě a uviděla potetovaného muže. *„Já si úplně řekla, co to je? Hned jak jsem ho viděla, věděla jsem, že ho chci fotit. Chvilku jsem za ním šla a myslela jsem si, že je to cizinec. On se s někým bavil a naštěstí se bavili česky. Takže jsem si řekla, že dobrý, že mě někdo s ním seznámí. Praha je malá.“*[78] O dva roky později připravoval její bývalý manžel Jiří. X. Doležal interview s Vladimírem Franzem, a díky tomu se s Idou seznámili. Vladimír v té době vydával CD a potřeboval fotografii dovnitř do bookletu. Ida celá nadšená mu sdělila, že je fotografka a že má už dva roky vymyšlené, jak ho chce vyfotit.

[78] **Ida Saudková**

Předtím každý fotografoval Vladimíra Franze vždy jako motorkáře, oblečeného v kůži, nebo s podobným námětem. Ale Ida šla vždy spíš opačnou cestou. *„A já mu řekla: Já si vás představuji, jak máte na sobě oblek, kravatu nebo motýlka a držíte v ruce bibli.“* [79]

Byla to její první a současně nejlepší fotografie, kterou mu Ida kdy vytvořila. *„Já tu fotku měla v hlavě už několik let, já jsem o tom věděla, jak ho nafotím. Hele, a to je jeho nejlepší fotka. On z ní byl úplně na větvi a použil jí do toho bookletu a pak se použila ještě několikrát. Byla třeba na obalu knihy v časopisech atd.“*[80]

Rozbité zrcadlo - JUDr. Vladimír Franz, 2000, foto: Ida Saudková

Díky této fotografii se jejich cesty po dalších dvou letech opět sešly. Vladimír poptával po Idě další focení, zval ji na různá představení, a proto byli často v kontaktu. *„Já jsem vůbec nechápala, co po mně chce. Myslela jsem si, že mě balí, a on nic. Pak jsem se od jeho známých dozvěděla, že on, jak je ujetej, tak je hrozně plachej. Když už to trvalo rok, tak jsem mu tedy řekla, že spolu chodíme. On je fakt dílo.“*[81]

[79] **Ida Saudková**

[80] **Ida Saudková**

[81] **Ida Saudková**

Největší a nejradikálnější změny v Idině tvorbě přišly na přelomu tisíciletí, kdy se na svět začaly více prosazovat nová témata, např. ekologie, biostrava, recyklace a další. Přišlo období rychle rostoucího kapitalismu, změny v politice, výrazné rozdíly v bohatství, masmédiích, v hudbě i módě. Vše se velkou rychlostí začalo modernizovat a začínal se tvořit úplně nový svět, což se zpětně odráželo na všem. Například v hudbě bylo už vymyšleno takové množství písniček, že začaly být populární tzv. remixy. V té době začala Idu černobílá klasická fotografie nudit. Rozhodla se pro radikální změnu, začala mixovat a recyklovat své staré fotografie do nových. Vybrané fotografie začala rozstřihávat, barvit, lepit a pustila se vytváření obrazů svatých. Vytvořila z nich nové barevné koláže, které mají nádech připomínající pop-art. V kolážích si pohrává s kýčem a trochou ironie. *„Klasická černobílá fotka mě už nebavila, a tak jsem tvořila něco jiného. Takže já mám třeba některé verze, že je to jen ta klasická černobílá fotka, ale že je to i ta koláž.“* [82]

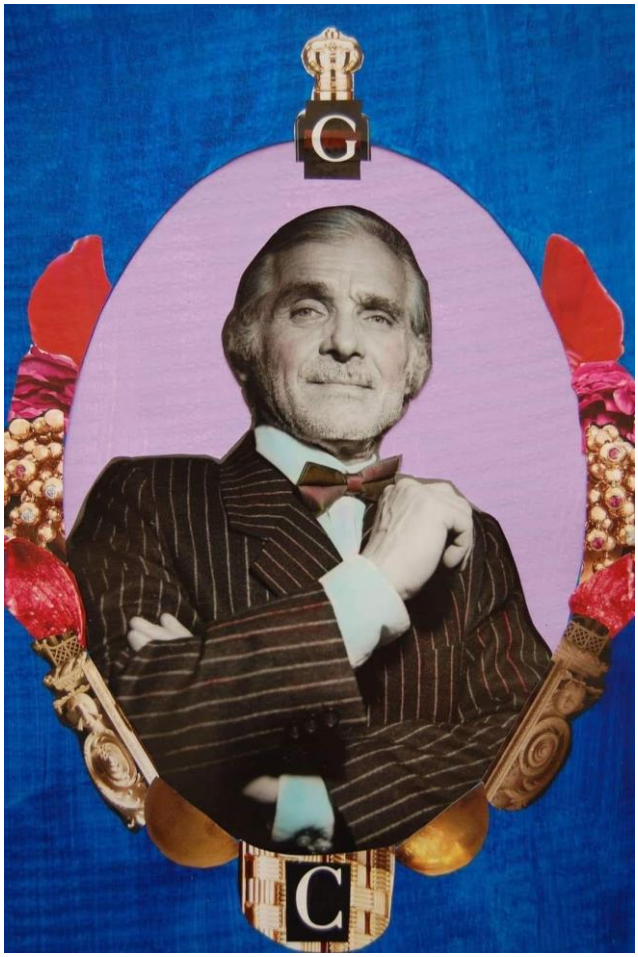

G, 2016, foto: Ida Saudková

[82] **Ida Saudková**

Idiny nejznámější a nejvíce oceňované fotografie zdobí stěny jejího bytu a byly vystavené jak v zahraničí, tak v České republice. Její fotografie zdobí i jednu z vyhlášených pražských kaváren na Národní třídě – Café Louvre[83].

Do budoucna Ida plánuje ve své další tvorbě navázat na barevné koláže. *„Já těch koláží mám asi třicet a chci udělat lepší. Dělala jsem ty koláže na porcelán a teď mi přijdou krotký. Předtím si všichni klepali na čelo. Tehdy to byl úlet, ale já bych je chtěla udělat víc divočejší. Každou moji dekádu se změní styl a vždy jde ten posun trochu vidět.“*[84]

Lucretia, 2003, foto: Ida Saudková

[83] **Café Louvre:** kavárna, která se nachází v někdejším obchodním a kancelářském paláci Louvre na Národní třídě. Vznikla v tehdejším Rakousku-Uhersku a byla nazvána podle pařížského královského paláce a muzea Louvre.

[84] **Ida Saudková**

VÝSTAVY

Ida se nesnažila nikdy cíleně propagovat svou tvorbu. Nikdy nesháněla místa pro výstavy ani neorganizovala výstavy sama od sebe. Existuje spousta umělců, kteří jsou v tomto směru velmi ambiciózní, objíždějí různá místa a oslovují různé lidi s cílem zorganizovat výstavu svých děl. Ida taková nikdy nebyla, vždy šlo o nějakou náhodou, všechno se většinou přihodilo samo. Měla kolem sebe spoustu vlivných lidí, kteří ji sami od sebe oslovovali a nabízeli jí možnost propagace jejího díla na různých místech.

Radka a Franz, 2000, foto: Ida Saudková

Idina první výstava s názvem BRATŘI A SESTRY se konala v roce 1996 v Galerii Bílý orel v Praze. Vystavovaný soubor byl tvořen z černobílých, lehce kolorovaných dvojportrétů různých sourozenců nebo dvojčat. Tento soubor vznikl, když pomáhala bratrům Cabanům[85] s obrovskou módní přehlídkou ze Second Handu. Byla to vůbec první přehlídka ze sekáče v Československu. Shodou okolností tam byly dvě modelky sestry a Idu napadlo to oblečení nafotit na nich. Pak přemluvila a nafotila bratry Cabany a bratry Saudkovy. *„Fotila jsem to na Honzovi a na Kájovi. To víš, jim bylo padesát a vypadají tam jako mafiáni.“*[86] Ida oslovovala potom i další účinkující z přehlídky, kteří měli sestru nebo bratra a všechny oblékla do oblečení ze Second handu, čímž vznikl výstavní soubor. *„Mě bavilo mapovat ty sourozence, kteří jsou si podobní. Já to nemíchala a vždy jsem fotila sestry anebo bratry. Najít ty lidi, to mě bavilo. Byl to takový experiment a díky tomu vznikly moje první kolekce. No a když se dělala ta přehlídka Fešnšou ze sekndhendu, tak ty fotografie jsme tam rovnou vystavili.“*[87] Byla to Idina první výstava a na fotografiích z té doby lze poznat ovlivnění Janem Saudkem.

Fotografie ze souboru Bratři a Sestry, 1992, foto: Ida Saudková

[85] **Michal Caban a Šimon Caban:** (* 5. září 1961 a 19. července 1963 Praha) jsou čeští režiséři, scénografové, choreografové, fotografové a obecně a filmoví tvůrci. Tvoří autorské duo Cabani. Tvorba Cabanů je mnohooborová, jednotícím prvkem je smysl pro atmosféru, rytmus, dynamiku.

[86] **Ida Saudková**

[87] **Ida Saudková**

Nejzajímavější výstavou Idiných fotografií byla pro změnu výstava porcelánu v Bohemia Tradition. Jedna její kamarádka přišla s nápadem vytvořit porcelánové talíře s Idinými barevnými koláženi. Nechaly si tedy na zakázku vytvořit v Karlovarské porcelánce limitovaný jídelní servis. Tento servis pak Bohemia vystavovala a zároveň prodávala. U vystaveného porcelánu byly současně vystaveny i samotné originály koláží.

Porcelán, 2022, foto: Michaela Přeliášová

Ida se vždy snažila vytvářet kolekce. Většina umělců tvoří soubory na nějaké téma nebo životní etapu, kterou procházejí, a z nich pak vznikají sjednocené výstavy. „*Já byla kolekcionář a vždy jsem dělala fotky na nějaké téma.“*[88] Ida tvořila například kolekci lidí z kabaretu, kde vystupovali transvestiti, anebo tvořila fotografie na téma tarotové karty. „*Ten šašek, to je tarotová karta blázen. Já to začala fotit, ale je to běh na dlouhou trať, takže jsem to nikdy nedokončila.“*[89]

Fotografie ze nedokončeného souboru Tarotu, 1999, foto: Ida Saudková

[88] **Ida Saudková**

[89] **Ida Saudková**

Takových souborů Ida vytvořila mnoho, avšak z každé kolekce má oblíbených jen pár fotografií. Nakonec se rozhodla, že kvůli každé další výstavě nebude fotit nové kolekce, sestavila výběr ze svých nejlepších a nejoblíbenějších fotografií a připravila výstavu SPRÁVNÁ VOLBA.

Výstava se konala v roce 2019 v Kroměřížském muzeu. Idu oslovil sám ředitel muzea a požádal ji, zda by tam nechtěla připravit výstavu. Místnosti muzea byly velké a Idu nadchlo vystavovat v takových prostorách. Výstava nabízela padesát sedm děl, poskládaných většinou z několika otevřených cyklů. Převažovaly černobílé aranžované fotografie, doplňovalo je několik kolovaných fotografií a celé dílo bylo obohaceno o talíře s barevnými kolážemi svatých. *„Název správná volba vznikla z legrace, protože v televizi běžela reklama na Lidl – správná volba. Tak jsem si řekla Ida Saudková – Správná volba.“*[90]

Ředitel muzea přiznal, že mu vyrazilo dech, co dělá její příjmení a bulvár s lidmi. I když Ida není ani Jan Saudek ani Sára Saudková, má příjmení známé rodiny, které lidé viděli a mnohdy šli jen za tímto jménem. Podle ředitele to byla nejnavštěvovanější výstava za celou dobu. I když muzeum vystavovalo různé malířské mistry, nikdy výstavy neměly takový velký úspěch, jako Idina výstava Správná volba.

Infantka, 2007, foto: Ida Saudková

[90] **Ida Saudková**

Madonna, 2017, foto: Ida Saudková

Její dosud nejvíce viditelná nebo nejvíce propagovaná výstava se konala v roce 2013 a nesla název MŮJ DŮM, MŮJ HRAD. Výstavu vytvořila se svým přítelem Vladimírem Franzem na hradě Špilberk [91]v Brně. Tato výstava byla nejvíce propagovaná a nejvíce se o ní povídalo také ve spojitosti s Franzovou tehdejší kandidaturou na prezidenta. *„Lidé to brali, že Špilberk je hrad, takže je Franz na hradě. Dělali si z něho fór. Díky tomu ta výstava byla zpropagována hodně dobře. Hlavně tam na Špilberk na výstavy chodí hrozně moc lidí.*

[91] **Špilberk:** hrad a pevnost tvořící dominantu města Brna. Nachází se na vrcholu stejnojmenného kopce.

File: Prof. JUDr. Vladimír Franz.jpg. [online] *Wikimedia Commons, the free media repository*. Dostupnéz: https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Prof._JUDr._Vladim%C3%ADr_Franz.jpg&oldid=506823450.

Ida ale nebyla z Vladimírovy kandidatury na prezidenta vůbec nadšená. Šlo o první prezidentské volby, kdy mohli volit občané neboli byly první přímé prezidentské volby. Tato kandidatura se zrodila v hlavě studenta Jakuba Husara[92], který vystudoval scenáristiku a režii. Ten se svými kamarády a spolužáky viděli v televizi pořad s názvem Otázky Václava Moravce.[93] V pořadu představovali osobnosti, které tenkrát kandidovaly na prezidenta, ale těmto mladým klukům se kandidáti nezamlouvali a jeden z nich prohlásil, že by se mu líbilo, kdyby kandidoval Vladimír Franz. Všichni se na tom shodli, a tak to nabídli Vladimírovi, že by mu pomohli a vedli celou kampaň. Vladimír si vzal chvilku na rozmyšlenou, a nakonec na to přistoupil. Zajímalo ho to spíš jako psychologický pokus, jestli je možné přijít prakticky z ulice a jít kandidovat, i když člověk není podporován žádnou politickou stranou. Všichni ti mladí kluci byli velmi organizačně schopní, vytvořili s nadšením tým a pustili se do práce. Nakonec měli veliký úspěch, z devíti kandidátů se Vladimír Franz v prvním kole bez nákladů a bez politické strany umístil na pátém místě.

[92] **Jakub Hussar:** (* 1985) režisér, producent a idea maker. Narodil se v Českých Budějovicích. Vystudoval režii a scenáristiku na Filmové akademii Miroslava Ondříčka v Písku, kde od roku 2009 vyučuje.

[93] **Otázky Václava Moravce** jsou politický diskusní pořad České televize, který uvádí moderátor Václav Moravec. Pořad byl poprvé vysílán 4. ledna 2004 na programu ČT1.

„Bylo to neuvěřitelný, všichni ostatní lidi měli na to miliony a tihle kluci neměli nic, jen sociální sítě. Vím, že měli průhledný konto, kde jim lidé posílali nějaké peníze. Něco měli, ale málo. Oni prostě chtěli vyzkoušet, jaká je demokracie.“ [94]Sice nevyhráli, ale nakonec z toho všichni něco vytěžili. Předvedli, že jsou schopný tým, zužitkovali tuto zkušenost a založili si vlastní byznys. V současnosti si je občas někdo najímá na politické kampaně.

Vladimíru Franzovi se ale kandidatura vymstila. Do doby, než kandidoval na prezidenta, se živil výhradně divadlem a hudbou. Po kandidatuře prohlásil, že jde volit sám jiného oponenta. *„On řekl, že jde volit Miloše Zemana[95] a to byl průser. On okamžitě v Praze skončil. Málem ho vyhodili ze školy, kde učil 25 let. V divadle mu dalších pět let nikdo nedal ani jednu práci a všichni kamarádi se k němu otočili zády. Okamžitě nás přestali všude zvát jak na Českého Lva[96], tak i na Karlovarský festival[97]. Nikde. Najednou jsme byli disidenti, ale prostě Vladimír to řekl, jak to cítil.“* [98]

Vladimírovi nikdo nedal žádnou práci několik let, takže nevydělával a jejich finanční situace byla špatná. Naštěstí, když připravili společnou úspěšnou výstavu na Špilberku, primátor Brna se rozhodl pro město zakoupit několik Vladimírových obrazů z výstavy, což jim v té době hodně pomohlo. Výstava MŮJ DŮM, MŮJ HRAD byla současně největší výstavou, kterou Ida společně s Vladimírem připravili.

V posledních 5 letech Ida bohužel žádnou výstavu z důvodu nemoci nepřipravila. Nedávno dostala nabídku na výstavu v prostorách zámku Hluboká. Jelikož se zatím na to zdravotně necítí, tuto nabídku odmítla.

---

[94] **Ida Saudková**

[95] **Ing. Miloš Zeman, dr. h. c.** (* 28. září 1944 Kolín) je český politik, ekonom, prognostik a třetí prezident České republiky. Úřadu se poprvé ujal složením slibu 8. března 2013 a druhé funkční období zahájil přesně o pět let později.

[96] **Český lev** je česká filmová cena udělovaná od roku 1993. Ocenění symbolizuje křišťálová soška lva a je udělováno v několika kategoriích.

[97] **Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary** je největší filmový festival v České republice.

[98] **Ida Saudková**

Madonna, 2003, foto: Ida Saudková

PŘEHLED VÝSTAVNÍCH ČINNOSTI

Samostatné výstavy (výběr)

- 1996 – Bratři a sestry (Galerie Bílý orel, Praha)
- 1998 – ReMix (Galerie Michael, Praha)
- 2000 – Café Louvre (Café Louvre, Praha)
- 2001 – Žhavé polibky (Galerie Blue velvet, Praha)
- 2003 – Portréty slavných (bienále Funkeho Kolín, Kolín)
- 2003 – Portréty slavných (Galerie Moser, Praha)
- 2004 – Volný výběr, (výběr pro českou ambasádu v Litvě)
- 2005 – Komiks, kýč a klasika (Galerie Anděl, Praha)
- 2005 – Pin-up girl (Erpet Golf Centrum, Praha)
- 2005 – Fotografie (Na Bělidle, Anděl, Praha)
- 2006 – Fotografie (GVU Hodonín)
- 2007 – Fotografie (Gallery Art Factory, Praha)
- 2007 – Fotografie (Osek)
- 2009 – Fotografie (Nepomuk)
- 2008 – Fotografie (Horácké divadlo, Jihlava)
- 2010 – Krása (Dům Gustava Mahlera, Jihlava)
- 2010 – Správná volba (Muzeum Kroměřížska, Kroměříž)
- 2010 – Andělé a padouši (Galerie U zlatého slunce, Týn nad Vltavou)
- 2011 – Fotografie (Icon gallery, Praha)
- 2011 – Fotografie (České Budějovice)
- 2012 – Fotografie (Výstavní síň, Čáslav)
- 2012 – Underground (galerie ST. VOL, Praha)
- 2014 – Portréty (Zámek)
- 2015 – Fotky z kufru (Kavárna Kafé v kufru)
- 2016 – Komiks, kýč a klasika (Prácheňské muzeum)

Společné výstavy (výběr)

- 2004 – Artfest (Třeboň)
- 2006 – Pocta Sigmundu Freudovi (Olomouc)
- 2006 – V nový život (s Vladimírem Franzem, Galery Art Faktory, Praha)
- 2007 – Fotografie (s Vladimírem Franzem, Galerie pod radnicí, Zlín)
- 2007 – Múza očima múz (Státní opera, Praha)
- 2009 – Svět je krásný (Malovaný dům, Třebíč)
- 2009 – Vltavotýnské výtvarné dvorky (Týn nad Vltavou)
- 2012 – Art for Life (nákupní galerie Myslbek, Praha; Eurovea, Bratislava)
- 2013 – Můj dům, můj hrad (s Vladimírem Franzem, Brno, Špilberk)
- 2017 – Fotografie (s Vladimírem Franzem, Muzeum a Pojizerská galerie)
- 2018 – May Way (s Vladimírem Franzem, Galerie U Radnice)

SOUČASNÝ ŽIVOT

Ida Saudková se v současnosti fotografií příliš nezabývá. Zatím poslední činnost, kterou tvořila, byly fotografie pro Báru Basikovou [99] a její nové album SLZY. Touto prací její činnost i tvorba prozatím skončila.

Fotografie Báry Basikové, 2017, foto: Ida Saudková

[99] **Barbara „Bára“ Basiková**: (* 17. února 1963 Praha) je česká zpěvačka.

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, Ida přestala fotografovat a pracovat po vážné nemoci, kterou prodělala v roce 2018. Znenadání upadla do bezvědomí a skončila v nemocnici. Deset dní strávila na dýchacích přístrojích na JIP s vysokými teplotami. Z nemocnice odcházela s diagnózou, že prodělala SARS[100]. *„Vždy všem říkám, že jsem byla pacient covidu číslo jedna. Si dělám srandu, ale já v té nemocnici málem umřela.“* [101]Když jí propouštěli z nemocnice, řekli jí, že může mít výpadky paměti. *„Já na to teď svádím ledaco. Nevím, jestli mám Alzheimera nebo mám výpadky paměti. Já to nevěděla, ale když lidi mají dlouhodobě horečky přes čtyřicet, tak se jim stane něco v hlavě a můžou mít výpadky. Neřekli mi, jestli se to vrátí, anebo to tak zůstane. Ale zatím s pamětí problém mám.“* [102]Ida nemohla více než rok po nemoci nic dělat. Byla na tom velice špatně, nemohla ani sama vyjít z domu a dávala se do pořádku opravdu pomalu.

Když se začala pomalu cítit lépe a řekla si, že začne něco konečně tvořit, vypukla Covidová pandemie. Pracovat se kvůli zákazům stýkání, vycházení a jiným covidovým opatřením nedalo. Takže zhruba čtyři roky, buď kvůli nemoci a následném uzdravování, anebo kvůli covidové situaci, nic netvořila a ani si tím nijak nevydělávala. *„Jak byl covid, tak já fotila jen mobilem, všechno, a foťák jsem ani nevytáhla. Já nikdy nefotila na mobil, protože jsem si říkala, že je to vrchol už, ale pak jsem si koupila trochu lepší mobil, ne žádný jablko, a tak jsem tím začala fotit.“*[103]

[100] **SARS**: (z angl. Severe Acute Respiratory Syndrome, česky těžký akutní respirační syndrom, syndrom náhlého selhání dýchání či také syndrom akutního respiračního selhání) je virové onemocnění dýchacích cest způsobené koronavirem SARS-CoV.

[101] **Ida Saudková**

[102] **Ida Saudková**

[103] **Ida Saudková**

Díky lepšímu zdravotnímu stavu i podmínkám ve společnosti se Ida rozhodla, že v nadcházejícím období zrekapituluje svou tvorbu. I díky přípravě této bakalářské práce, ale hlavně díky volnému času, se Ida rozhodla udělat pořádek ve svém díle. „*Přemýšlím, jak s tím naložit. Já sama jsem zvědavá, co jsem všechno dělala a teď nastává čas, že na tom chci pracovat. Už se nechci na nic vymlouvat a chci si sednout a prozkoumat to. Mám v tom nepořádek, mám krabici od banánů a vůbec nevím, co tam je. Chci udělat celkovou analýzu tvorby.*“[104]

[104] **Ida Saudková**

Autoportrét, 2005, foto: Ida Saudková

ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE

Narodila se 8. srpna 1966 v Kutné Hoře

1985 - absolvovala portrétní fotografii na Střední školu uměleckých řemesel v Praze

1987 - vdala se za Samuela Saudka

1987 - začala pracovat v Družstvu Fotografia Praha

1991 - pracuje na volné noze

1996 - začala publikovat své fotografie

1999/2000 – vdala se za Jiřího X. Doležala

2002 – byla ve vztahu s prof. JUDr. Vladimírem Franzem

2019 – vdala se za prof. JUDr. Vladimíra Franze

ZÁVĚR

Při výběru své teoretické bakalářské práce jsem měla jediný cíl. Tímto cílem bylo poznat člověka z mé vzdálené rodiny a zjistit o něm co nejvíce. Z rozhovorů, které jsem s Idou Saudkovou vedla, jsem však byla sama překvapená, kolik informací o ní nevím. V průběhu času se ale cíl mé práce začal postupně proměňovat. Nedostatek informací z oficiálních zdrojů (studie v odborném tisku, recenze v novinách a časopisech, webové stránky apod.) mě přivedl k tomu, že najednou pro mě nebylo důležité, abych ji poznala jen já sama, ale aby ji poznal i okolní svět.

Je mi ctí, že mi věnovala důvěru a poskytla své osobní a často velmi soukromé okamžiky svého života, jež se staly podkladem mé bakalářské práce. Být jí nablízku a prostudovat archiv jejích fotografií bylo pro mne nejen osobním, ale i uměleckým přínosem.

Věřím, že tato práce přinese nový pohled na tvorbu a osobnost jedné z dosud opomíjených současných českých fotografek.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Cigáro, 1997, foto: Ida Saudková

Balkon, 2000, foto: Ida Saudková

Obdiv, 1995, foto: Ida Saudková

Autoportrét, 1997, foto: Ida Saudková

Z ateliéru Gábiny Fárové, 2002, foto: Ida Saudková

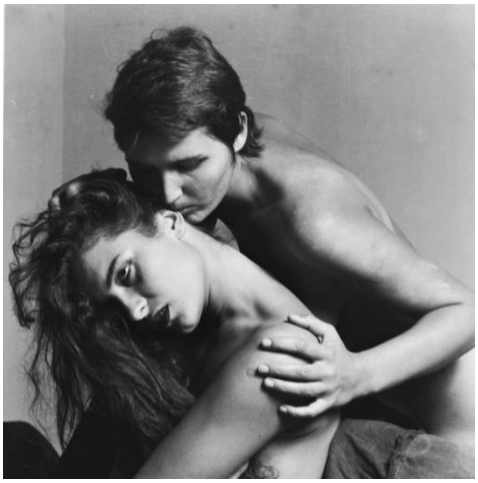

Z ateliéru Gábiny Fárové – polibek, 2002, foto: Ida Saudková

Z cyklu Pin-up, 2002, foto: Ida Saudková

Bratři Saudkové, 1987, foto: Ida Saudková

Z nedokončeného souboru Tarotu, 1999, foto: Ida Saudková

Síla rostlin, 1996, foto: Ida Saudková

Tanečnice, 1998, foto: Ida Saudková

Tanečnice, 2006, foto: Ida Saudková

Fára family, 1993, foto: Ida Saudková

Torzo, 2006, foto: Ida Saudková

Shin, 2002, foto: Ida Saudková

Filmová hvězda, 2000 foto: Ida Saudková

Lucie Borhyová z kalendáře pin-up, 2007, foto: Ida Saudková

S cigaretou, 2001, foto: Ida Saudková

King, 1992, foto: Ida Saudková

Anděl – Hana, 2002, foto: Ida Saudková

Čert – disko, 200, foto: Ida Saudková

Tři sestry, 1994, foto: Ida Saudková

Zrcadlo, 2008, foto: Ida Saudková

Ze souboru Žhavé polibky, 2001, foto: Ida Saudková

Janka v zrcadle, 2000, foto: Ida Saudková

Madonna, 2001, foto: Ida Saudková

Andrea, 90. léta, foto: Ida Saudková

Selfportrét, 90. léta, foto: Ida Saudková

Móda, 2000, foto: Ida Saudková

Nero, 1995, foto: Ida Saudková

Madonna, 2001, foto: Ida Saudková

Tanečnice, 2006, foto: Ida Saudková

PŘÍLOHA

„Ida Saudková ve své práci propojuje staré a nové postupy klasické černobílé fotografie. Práce se světlem, prostorem a kompozicí s vědomím technické dokonalosti starých mistrů, dostávají v konfrontaci s novodobým uvažováním (pop-art, koláž, groteska) designový obsah. Vzniká výpověď o lidech současného světa, magické sdělení mající plnou míru vnitřně napjaté a prosté zploštění, výtvarného, technického, obsahového i výrazového. Sdělení vážné, a přesto s nadhledem, humorem a lehkostí, které divák nemusí dotovat svou energií. Jde o zralou výtvarnou tvorbu vědomou si kontinuity plynutí času. Kreativní využívající tradice, která zde není jen hluchým a mechanickým přehrabováním se v popelu, nýbrž neustálým udržováním onoho živého očistného herakleitovského ohně.“[105]

[105] **Vladimír Franz**

JMENNÝ REJSTŘÍK

B

Basiková Bára: 64

Blaschke Jana: 7, 9

Borhyová Lucie: 79

Bureš Jiří: 10

Bureš Jiří: 10

Bureš Miroslav: 10, 16, 17

Bureš Oldřich: 10

Bureš Vladimír: 10

Bureš Vladimír: 10

Burešová Emilia: 10

C

Caban Michal: 54

Caban Šimon: 54

D

Dačický Mikuláš: 10, 11

Dítě Otto: 23

Doležal Jiří X.: 40-41, 49, 68

F

Fárová Anna: 28

Fárová Gabriela: 72

Franz Vladimír: 7, 41, 49-50, 58-60, 68, 90

H

Hrouzková Alexandra: 41

Hussar Jakub: 59

CH

Chaun Igor: 41

K

Knížák Milan: 32

Kocum František: 23

L

Lukáš Petr: 25

M

Macháček Vlastimil: 36

Moravec Václav: 59

P

Pelan Jan: 39

Prudlová Gerta: 12

Přeliášová Lenka: 7, 9-10

Přeliášová Michaela: 7-9, 55

Pulkertová Daniela: 10

S

Saudek David: 25

Saudek Jan: 26-32, 34, 47, 54, 57, 74

Saudek Kája: 30, 34, 54, 74

Saudek Samuel: 25, 27, 30, 32-34, 36, 39, 68

Saudková Pavlína: 34

Saudková Sára: 26, 33-35, 57

Š

Škoch Jiří: 20

Šrumová Blanka: 42

Z

Zeman Miloš: 60

SEZNAM ZKRATEK

Prof.: profesor

JUDr.: doktor práv

NDR: Německá demokratická republika

Např.: například

FAMU: Fakulta Akademie múzických umění

TZV.: takzvaný

CD: cédéčko neboli kompaktní disk

JIP: jednotka intenzivní péče

SARS: Severe Acute Respiratory Syndrome, česky těžký akutní respirační syndrom

UŽITÁ LITERATURA A ZDROJE

Většinu informací jsem získala pomocí osobních rozhovorů s Idou Saudkovou.

Ida Saudková. *In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ida_Saudkov%C3%A1&oldid=21114004

HUŠŤÁK, Daniel. *Učňovské středisko družstva Fotografia Praha od roku 1969 do současnosti.* [online]. Opava: 2019. Dostupné z: http://www.itf.cz/dokumenty/fpf_dp_19_ucnovske_stredisko_hustak_daniel.pdf

Introducing Ida Saudková. *In: Fragmented Voices*[online]. 13. 4. 2020. Dostupné z: https://fragmentedvoices.com/2020/04/13/introducing-ida-saudkova/

Ida Saudková. *In: Artland* [online]. Dostupné z: https://www.artland.com/artists/ida-saudkova

Poznámky pod čarou:

1) Vladimír Franz. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Vladim%C3%ADr_Franz&oldid=20985315

2) (Přeliášová, 2012)

3) Střední umělecká škola, příspěvková organizace [online]. Ostrava: © 2007-2022. Dostupné z: https://sus-ostrava.cz/

4) Trochenbrod. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Trochenbrod&oldid=20643316

5) Československé státní dráhy. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C4%8Ceskoslovensk%C3%A9_st%C3%A1tn%C3%AD_dr%C3%A1hy&oldid=21090505

6) O nejslavnějším obyvateli domu. In: *Dančického dům v Kutné Hoře* [online]. © 2020. Dostupné z: http://www.dacickehodum.cz/cs/nejslavnejsi-obyvatel-dacickeho-domu/

7) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

8) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

9) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

10) BLÁHA, Michael. *Flexarety.cz* [online]. Dostupné z: https://www.flexarety.cz

11) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

12) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

13) Exakta. In:*Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupéý z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Exakta&oldid=21026540

14) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

15) : Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Vy%C5%A1%C5%A1%C3%AD_odborn%C3%A1_%C5%A1kola_grafick%C3%A1_a_St%C5%99edn%C3%AD_pr%C5%AFmyslov%C3%A1_%C5%A1kola_grafick%C3%A1&oldid=20278011

16) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

17) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

18) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

19) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

20) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

21) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

22) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

23) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

24) PALÁN, Aleš. Nejhezčí obrázky vznikly náhodou. *Katolický týdeník* [online]. Praha: KatMedia s.r.o., 2012/44. ISSN: 2787-9593. Dostupné z: https://www.katyd.cz/clanky/nejhezci-obrazky-vznikly-nahodou/

25) HUŠŤÁK, Daniel. *Učňovské středisko družstva Fotografia Praha od roku 1969 do současnosti.* [online]. Opava: 2019. Dostupné z: http://www.itf.cz/dokumenty/fpf_dp_19_ucnovske_stredisko_hustak_daniel.pdf

26) Disident. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Disident&oldid=20966958

27) O FAMU. In: *FAMU* [online]. Praha: © 2022. Dostupné z: https://www.famu.cz/cs/fakulta/o-famu/

28) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

29) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

30) Družstvo. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Dru%C5%BEstvo&oldid=20590191

31) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

32) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 30. 11. 2021.

33) Petr Lukáš. In: *Ateliér radostné tvorby* [online]. Dostupné z: http://www.atelierradostnetvorby.cz/petr-lukas/

34) MICHALOVÁ, Rea. O autorovi. In: *David Saudek* [online]. © 2022. Dostupné z: https://www.davidsaudek.eu/o-autorovi

35) Samuel Saudek. In: *Celebwiki: vše o celebritách*[online]. Praha: Czech news center a.s., © 2001–2022. Dostupné z: https://celebwiki.blesk.cz/osobnost/2009/samuel-saudek

36) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

37) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

38) Jan Saudek. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie*online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jan_Saudek&oldid=21014290

39) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

40) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

41) Revoluce. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie*[online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Revoluce&oldid=20723473

42) Anna Fárová. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie*[online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Anna_F%C3%A1rov%C3%A1&oldid=20927931

43) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

44) Železná opona. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%BDelezn%C3%A1_opona&oldid=20958324

45) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

46) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

47) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

48) Kolorování. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. c2022 Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Kolorov%C3%A1n%C3%AD&oldid=21162523

49) Kája Saudek. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=K%C3%A1ja_Saudek&oldid=20981081

50) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

51) Milan Knížák. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Milan_Kn%C3%AD%C5%BE%C3%A1k&oldid=21065630

52) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

53) Sára Saudková. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=S%C3%A1ra_Saudkov%C3%A1&oldid=21114005

54) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

55) Pavlína Saudková. In: *iDnes.cz / WIKI* [online]. Praha: MAFRA, a.s., © 1999–2022. Dostupné z: https://www.idnes.cz/wiki/lide-v-cesku/pavlina-saudkova.K460484

56) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

57) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

58) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

59) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

60) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

61) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

62) Jiří X. Doležal. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ji%C5%99%C3%AD_X._Dole%C5%BEal&oldid=20825803

63) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

64) Igor Chaun. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Igor_Chaun&oldid=21118804

65) Reflex (časopis). In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Reflex_(%C4%8Dasopis)&oldid=21182186

66) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

67) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

68) Alexandra Hrouzková. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Alexandra_Hrouzkov%C3%A1&oldid=19427565

69) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

70) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

71) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

72) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

73) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

74) Hasselblad. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Hasselblad&oldid=20199873

75) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

76) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

77) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

78) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

79) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

80) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

81) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

82) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

83) Café Louvre. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Caf%C3%A9_Louvre&oldid=20221896

84) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

85) Michal Caban. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Michal_Caban&oldid=19662401

Šimon Caban. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0imon_Caban&oldid=20954162

86) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

87) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

88) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

89) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

90) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

91) Špilberk. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0pilberk&oldid=21066261>

92) KŘIKAVA, Jan. Jakub Hussar. In: *ARGO* [online]. Praha: ARGO spol. s.r.o. Dostupné z: https://argo.cz/autori/hussar-jakub/

93) Otázky Václava Moravce. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2021. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ot%C3%A1zky_V%C3%A1clava_Moravce&oldid=20623081

94) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

95) Miloš Zeman. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Milo%C5%A1_Zeman&oldid=21268737

96) Český lev. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupný z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C4%8Cesk%C3%BD_lev&oldid=21232125

97) Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_filmov%C3%BD_festival_Karlovy_Vary&oldid=20614092

98) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

99) Bára Basiková. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=B%C3%A1ra_Basikov%C3%A1&oldid=20970598

100) SARS. In: *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. © 2022. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=SARS&oldid=21113221

101) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

102) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

103) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

104) Rozhovor s Idou SAUDKOVOU, nar. 1966 [online]. 22. 2. 2022.

105) Rozhovor s Vladimírem Franzem, nar. 1959 [online]. 27. 5. 2022.

Teoretická bakalářská práce

Ida Saudková

Michaela Přeliášová

Počet stran: 99
Počet normostran ve vlastním textu: 20
Počet znaků včetně mezer: 91 837

Opava 2022